

Право. Цивільне право. Інтелектуальна власність

Чемісов Михайло Володимирович

магістр права, ОП «Інтелектуальна власність»

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Chemisov Mykhailo

Master of Laws, OP "Intellectual Property"

Taras Shevchenko Kyiv National University

**ПРАВОВА ОХОРОНА ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК В УКРАЇНІ:
ОСОБЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
LEGAL PROTECTION OF TRADEMARKS IN UKRAINE: FEATURES,
PROBLEMS AND PROSPECTS FOR IMPROVEMENT NATIONAL
LEGISLATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN
INTEGRATION**

Анотація. Дана стаття присвячена аналізу правової охорона торговельних марок в Україні: особливості, проблеми та перспективи вдосконалення національного законодавства в умовах євроінтеграції. Підкреслено важливість існування торговельної марки та удосконалення її правової охорони, адже приведення законодавства України до міжнародних стандартів, є однією із умов можливості набуття членства у ЄС.

Визначено, що формування європейських стандартів щодо охорони та захисту торговельних марок у Європейському Союзі було зумовлене процесами глобалізації та інтеграції. В статті звертається увага на необхідність подальшої підготовки України до членства в Європейському Союзі шляхом завершення всеосяжної трансформації всіх сфер. Однією з

таких сфер є сфера інтелектуальної власності, зокрема, але не виключно, щодо питань правової охорони та захисту торговельних марок.

У статті увага також приділяється питання щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Проаналізовано можливість подальшої співпраці України та ЄС та можливість вступу України до ЄС та розширення зовнішньоекономічних та зовнішньополітичних зав'язків. Інтеграція до Європейського Союзу є шансом для України остаточно перетворитися на стабільну державу, яка володіє незаперечними перспективами на майбутнє. Угода про асоціацію між Україною та ЄС також стала яскравою демонстрацією якісно нового формату відносин між Україною та ЄС на принципах «політичної асоціації та економічної інтеграції».

Автором на основі проведеного дослідження визначено основні особливості, проблеми, напрямки, розвиток яких, дозволить підвищити рівень правової охорони торговельних марок в Україні в умовах євроінтеграції. Встановлено, що подальше удосконалення законодавчого клімату в сфері інтелектуальної власності в Україні є необхідною умовою для її євроінтеграції.

Ключові слова: *торговельна марка, охорона торговельних марок, Угода про асоціацію, Євросоюз, розвиток, Україна, євроінтеграція.*

Summary. *This article is devoted to the analysis of legal protection of trademarks in Ukraine: features, problems and prospects for improvement national legislation in the conditions of European integration. The importance of the existence of a trademark and the improvement of its legal protection is emphasized, because bringing the legislation of Ukraine to international standards is one of the conditions for the possibility of acquiring membership in the EU.*

It was determined that the formation of European standards for the protection and protection of trademarks in the European Union was determined by the processes of globalization and integration. The article draws attention to the need to further prepare Ukraine for membership in the European Union by completing a comprehensive transformation of all spheres. One of these areas is the sphere of intellectual property, in particular, but not exclusively, in relation to issues of legal protection and protection of trademarks.

The article also focuses on the issue of the Association Agreement between Ukraine and the EU. The possibility of further cooperation between Ukraine and the EU and the possibility of Ukraine joining the EU and expanding foreign economic and foreign political ties are analyzed. Integration into the European Union is a chance for Ukraine to finally transform into a stable state with undeniable prospects for the future. The Association Agreement between Ukraine and the EU also became a vivid demonstration of a qualitatively new format of relations between Ukraine and the EU based on the principles of "political association and economic integration".

Based on the conducted research, the author has determined the main features, problems, directions, the development of which will allow to increase the level of legal protection of trademarks in Ukraine in the conditions of European integration. It has been established that the further improvement of the legislative climate in the field of intellectual property in Ukraine is a necessary condition for its European integration.

Key words: *trademark, trademark protection, Association Agreement, European Union, development, Ukraine, European integration.*

Постановка проблеми. Сучасність свідчить про те, що людство підійшло до тієї межі, коли подальший прогрес буде зумовлюватися саме розумовою діяльністю суспільства. А одним з найважливіших культурних прав людини виступає право брати участь у культурному житті суспільства

і держави, право користуватися культурною спадщиною, на доступ до культурних цінностей.

Термін «право інтелектуальної власності» означає по суті права, закріплені в ст. 27 Загальної декларації прав людини, прийнятої і проголошеної резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. [18], і зокрема, що кожна людина має право вільно брати участь у культурному житті суспільства, науковому прогресі та користуватися його благами, а також кожна людина має право на захист її моральних і матеріальних інтересів, що є результатом праць, автором яких вона є [18].

У XXI сторіччі характерною рисою розвитку суспільства, на нашу думку, є стрімке зростання промисловості, розширення торговельних відносин і економічного співробітництва між державами СОТ.

Зазначені процеси неможливі без введення одного із найважливішого інструментів господарської діяльності — торговельних марок.

Успішний розвиток національної економіки в умовах посилення глобалізації та конкуренції обумовлює необхідність підвищення рівня правової охорони інтелектуальної власності на торговельні марки. Торговельна марка спочатку засвідчувала право власності на товари, виступала гарантом якості, а потім виконувала функцію ідентифікатора, а в XXI ст. перетворилася в нематеріальний актив компанії, чия вартість перевищує показники матеріальних активів в ринковій економіці.

Не буде перебільшенням сказати, ми живемо у світі торговельних марок, які надають можливість виокремити товари та послуги серед споріднених, слугують показником їх якості, заохочують споживачів придбати такі товари або скористатись послугами. Вдало вибрана торговельна марка стає гарантом успіху тієї чи іншої компанії, стає гарантом, успіху нової продукції того ж виробника, дозволяє споживачам

відрізняти товари один від одного, вибирати між конкурентними товарами, заохочує виробника до підтримання високої якості продукції [2, с. 169].

Як зазначає Ткачук Г.В, нині торговельні марки забезпечують комунікативний зв'язок між товарами, послугами та їх споживачами, постаючи як певний образ товарів і послуг, показник їхньої якості і джерела походження. Тому в сучасних умовах право на торговельну марку стає цінним нематеріальним активом [92, с. 20].

Сьогодні у світі зареєстровано більш як 30 мільйонів торговельних марок і їх число збільшується кожного року приблизно на 1 мільйон.

Згідно щорічного глобального рейтингу найдорожчих брендів за даними видання Brand Finance (звіт Global 500 2024) загальна вартість 100 найкращих найдорожчих брендів у Visual Capitalist у 2024 р. (Apple, Google, Amazon, група Samsung, Walmart, TikTok/Douyin Facebook та ін.) становила понад 5 трильйонів доларів [6; 89].

Національні виробники ще тільки формують розрізняльну здатність та репутацію належних їм торговельних марок, при цьому національна практика державної реєстрації прав на торговельні марки свідчить про стійку позитивну динаміку набуття правової охорони цих об'єктів.

За даними ДП «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент), станом на 1 липня 2024 р. (з 1992 р.) здійснено реєстрацію 349 875 торговельних марок з урахуванням розділених реєстрацій, при цьому щорічно кількість реєстрацій зростає [47].

Про актуальність охорони прав інтелектуальної власності на торговельні марки свідчать і значні масштаби правопорушень у цій сфері, які, в першу чергу, здійснюються шляхом неправомірного застосування торговельних марок, введення споживачів з метою паразитування на перевагах і діловій репутації правовласників торговельної марки [92, с. 20].

Це свідчить про те, що держава повинна забезпечувати відповідні умови для ефективної реалізації прав суб'єктів економічної діяльності на

торговельні марки з метою забезпечення інтересів товаровиробників, споживачів та розвитку добросовісної конкуренції на ринку. А зважаючи на швидкий розвиток науки й техніки, новітніх технологій удосконалення інституту правової охорони об'єктів інтелектуальної власності, зокрема питань, які відносяться до охорони торговельних марок, є одним із першочергових завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Обрана нами тематика не є новою, питанню правової охорони та захисту торговельних марок в Україні присвячується велика кількість досліджень, так дослідженням даної тематики займались: І. Н. Азімов, Г. А. Андрощук, В. М. Білоусов, Г. В. Закорецька, О. І. Камінка, Ю.М. Капіца, П.Ф. Немеш, О.П. Орлюк, Т.В. Рудник, В.П. Чеботарьов, Р.Б. Шишка та ін.

Крім того, проблеми правової охорони торговельних марок частково досліджували у своїх працях Г.А. Андрощук, І.Ю. Кожарська, П.Ф. Немеш, О. А. Рассомахіна, Л.Д. Романадзе.

Для дослідження питань, пов'язаних із розкриття історичних етапів розвитку права інтелектуальної власності на торговельну марку автор звертався до розвідок, наукових праць В.О. Валле, Г. В. Довгань, В. А. Іващенко, О.В. Козирецької, А.О.Кодинця, Є. Ф. Мельниката ін.

Зокрема, Г. В. Довгань у своїй праці «Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект)» [10], комплексно досліджувала історико-правові закономірності розвитку права інтелектуальної власності право інтелектуальної власності як об'єктивне явище, на українських землях. Дослідниця має рацію стверджуючи, що саме історична традиція правової охорони інтелектуальної власності дозволяє розглядати Україну як невід'ємний елемент європейської та глобальної системи правового регулювання інтелектуальної діяльності та захисту її результатів [11].

Окремі аспекти правової охорони та набуття прав на торговельні марки в ЄС розкриваються в працях таких вчених, як О.В. Басай, Ю.Л. Бошицький, С.А. Заремба, В.В. Королева та інші.

Особливостям даного об'єкту права інтелектуальної власності присвячені дисертаційні дослідження Т. С. Демченко, П. Ф. Немеша, Л. Д. Романадзе.

Наукові праці таких учених, як А.І. Абдуллін, Ч.Н. Азімов, Г.О. Андрощук, Ю.Є. Атаманова, О.В. Басай, В.М. Білоусов, М. М. Богуславський, Ю. Л. Бошицький, Н. Владимірова, О. В. Дзера, А. С. Довгерт, Р. Є. Еннан, О.С. Йоффе, О. В. Кам'янська, Ю. М. Капіца, В.М. Крижна, А.О. Кодинець, О.В. Кохановська, Л. Г. Кравець, Н. С. Кузнєцова, В. Є. Макода, О. М. Мельник, А.В. Міндрул, Н.М. Мироненко, Г. О. Михайлюк, П. Ф. Немеш, Ю. В. Носік, О. П. Орлюк, О. А. Підпригора, О. О. Підпригора, С. Ю. Погуляєв, О.В. Ришкова, Т.Є.Ромат, Т.В.Рудник, Л. І. Работягова, О.Д. Святоцький, О.І. Харитонова, Є. О. Харитонова, Р. Б. Шишка, О. С. Яворська, І. Є. Якубівський, О.О.Ямпольська, Т.В. Ярошевська та ін. заклали підґрунтя для поглиблення та інтеграції напрямів у сфері права інтелектуальної власності на торговельні марки. Але наявні напрацювання, як слушно зазначає Т.В. Ярошевська, не охоплюють усі питання правової охорони торговельної марки в Україні, зокрема в умовах євроінтеграції. Кількість наукових праць, що безпосередньо стосуються пошуку механізмів для вдосконалення національного законодавства у сфері охорони торговельних марок до рівня законодавства ЄС, є недостатньою. Недостатньо досліджені механізми наближення законодавства України до законодавства ЄС у сфері інтелектуальної власності на торговельні марки з урахуванням вимог міжнародних договорів, що уклалися між Україною та ЄС [105, с. 7-8].

Мета статті полягає у систематизації підходів до охорони торговельних марок на основі комплексного аналізу права на торговельну

марку за законодавством ЄС та України та розробці рекомендацій відносно удосконалення охорони права на торговельну марку в національному законодавстві.

Для досягнення цієї мети визначено такі завдання:

- 1) коротко розглянути етапи історичного генезису (створення та розвитку) правової охорони торговельної марки в Україні
- 2) проаналізувати правову охорону торговельних марок в Україні у сучасних умовах розвитку законодавства України;
- 3) дослідити проблеми, особливості та перспективи вдосконалення національного законодавства в умовах євроінтеграції.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є:

- 1) міжнародні та національні нормативні документи, які стосуються сфери охорони інтелектуальної власності, зокрема до міжнародних нормативних документів слід віднести Паризьку конвенцію про охорону промислової власності, Угоду TRIPS, Першу Директиву Ради ЄС «Про наближення законодавства держав-членів, що стосується торговельних марок» 89/104/ЄЕС, Регламент Ради ЄС № 40/94, Регламент Європейського Парламенту і Ради ЄС № 2017/1001 про торговельну марку Європейського Союзу та ін.

Щодо національного законодавства, то використовувались норми Господарського та Цивільного кодексів України, Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та ін.

- 2) праці вітчизняних та зарубіжних науковців з охорони торговельних марок за законодавством ЄС та України, зокрема, таких як В. Д. Базилевич, Ю.Л. Бошицький, В. Валле, Р. О. Дегтяр, І. Ф. Коваль, А. О. Кодинець, О. Коротун, В. В. Пахомов, В. О. Семків, Г. В. Ткачук, П. М. Цибульов, Р. С. Шандра, І. Є. Якубівський та ін.

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: загальнонаукові методи пізнання та приватно-наукові методи

юридичної науки, зокрема такі як: історико-правовий метод, що використовувався для характеристики еволюцію правової охорони торговельних марок в Україні; діалектичний метод, метод аналізу та синтезу, дедукції та індукції; логічний метод, системний метод, юридичний метод – використовувались для дослідження особливостей охорони торговельних марок у законодавстві країн-членів Європейського Союзу; прогностичний метод, порівняльно-правовий метод, що використовувались для дослідження сучасного стану та перспектив розвитку охорони торговельних марок в Україні; прогностичний підхід, що використовувався для розробки пропозицій щодо зміни та вдосконалення чинного законодавства України.

Виклад основного матеріалу. Питання євроінтеграції наразі є вкрай нагальним та актуальним для України, а розвиток сфери інтелектуальної власності є одним з основних векторів цього процесу, і тому доцільно детальніше розглянути правову охорону торговельних марок в Україні в умовах євроінтеграції.

Євроінтеграція для України — це шлях залучення іноземних інвестицій, модернізаційного та інноваційного розвитку економіки підвищення конкурентоздатності національного товаровиробника, вихід на внутрішній ринок Європейського Союзу [12].

Як слушно зазначає Т. В. Ярошевська, інтеграція України до європейської спільноти зумовлює врахування позитивного досвіду відповідних законодавчих актів ЄС при розробці нових вітчизняних законопроектів [107, с. 311].

В Україні правове регулювання охорони торговельних марок складається із законодавчих актів національного законодавства і міжнародних договорів, які були ратифіковані парламентом.

Перед тим, як проаналізувати сучасний стан охорони права інтелектуальної власності на торговельні марки в Україні, декілька слів необхідно сказати про історичні етапи її становлення.

Слід зазначити, що Г. В. Довгань у дисертаційному дослідженні «Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект)»[10] пропонує виділяти такі етапи розвитку правової охорони на торговельні марки в Україні – середньовічний, новий, радянський/советський, сучасний (новітній) [11].

Перший етап (середньовічний етап) є періодом загального становлення в Україні права інтелектуальної власності. В цей час сформувалася перша історична форма інтелектуальної власності. Для цього періоду характерні такі умови, як відсутність будь-якого державного регулювання, застарілі уявлення про інтелектуальну власність, відсутність позитивного права, яким би встановлювались правові норми у сфері інтелектуальної діяльності.

На другому етапі (на новому етапі) фактично розпочався процес становлення права інтелектуальної власності як правового інституту та подальший його розвиток. Так, на початку ХІХ ст. почалося зародження і становлення законодавства в сфері охорони права торговельних марок та включення його в систему права. Друга половина ХІХ ст. – початок ХХ ст. відбувається його розвиток. У цей час території сучасної України перебували у складі Австро-угорської та російської імперій. Відповідно правова охорона торговельних марок формувалося згідно з економічними, соціальними й юридичними особливостями цих імперій. Наприклад, під впливом австро-угорського права, перехід від факультативної охорони торговельних марок у формі привілеїв до облігаторного принципу, що вже був закріплений на законодавчому рівні, в першу чергу відбулося на землях Західної України [11].

Також потрібно відмітити, що у 1917-1921 рр., у період активного становлення української державності, у відносно вузьких часових рамках, були сформовані окремі історичні форми, ідеї, концепції розвитку українського права інтелектуальної власності, так було розроблено проекти конституційних та законодавчих норм і підзаконних нормативних актів, юридичний механізм правової охорони інтелектуальної власності. Однак поразка визвольних змагань 1917-1921 рр. та прихід радянської/советської влади змінив вектор розвитку інтелектуальної власності, однак закріплені в той час ідеї українського права інтелектуальної власності, показали в історичній перспективі свою конструктивність [10].

Зважаючи на наукові розвідки щодо розвитку нормативно-правового регулювання інтелектуальної власності на підставі досліджень українських вчених (Довгань Г.В. «Правова охорона об'єктів промислової власності на західноукраїнських землях у складі Польщі у 20-30-х роках ХХ ст» [9], «Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект)» [10],

В.А. Іващенко: «Правове регулювання охорони інтелектуальної власності на території Закарпаття у 1918–1938 рр.» [23], «Польська модель охорони промислової власності в Східній Галичині в 1923-1939 роках» [22], «Правове регулювання охорони інтелектуальної власності на території Північної Буковини в 1918–1939» [24], доцільно відзначити, як слушно зазначає Г.В. Довгань [10], що аналіз різних підходів до нормативно-правового регулювання, які обґрунтовують сутність права інтелектуальної власності, що існували на українських землях, які знаходились у складі у складі Республіки Польща (Польська Республіка) (Східна Галичина), Королівства Румунії або Великої Румунії (Роминії Маре), (Північна Буковина, (нинішня Чернівецька область, Україна), Угорщини та Чехословаччини (частина сучасної Закарпатської області, Україна) у 1918/1919-1939/1940 роках — мають певні однакові риси:

- загальний підхід до нормативно-правового регулювання має інтегральний характер, що відображає базові підстави, поняття та принципи права інтелектуальної власності, його структурно-функціональну типологію, забезпечує деяку подібність в юридичних конструкціях, які формують зазначений напрям правового регулювання;

- доктринальний підхід щодо нормативно-правового простору та збудований в ньому правовий порядок у сфері інтелектуальної власності, виступає як утворювач системи та упорядковує правову реальність, зазначає інваріантну частину згаданого правового порядку в загальному обсязі неоднорідного нормативно-правового регулювання у цій сфері на національному рівні, який базується на комплексі наукових конструкцій теоретичного характеру, що впливають з різних розумінь суті природи права інтелектуальної власності, прийнятих у Європі, та суттєвим чином відрізняються від тих, що панували на радянському/советському просторі [10].

Протягом радянського/советського етапу охорона права інтелектуальної власності відбувалася на основі загального законодавства срср.

Характерною рисою цього періоду була відсутність комплексної правової охорони інтелектуальної власності. Радянською/советською правовою наукою гостро критикувалася теорія інтелектуальної власності. Про це свідчить той факт, що це термін-поняття «інтелектуальна власність» ні в радянському/советському законодавстві, ні у науковій сфері не використовувалося. Вперше термін-поняття «інтелектуальна власність» був використаний в останні роки існування срср – у законі срср «Про власність в срср» від 6 березня 1990 р. [59].

В срср існували лише дві способи правової охорони винаходів– за допомогою патенту та за допомогою авторського свідоцтва [55; 56].

Проте, що навіть за часів срср, з метою підвищення відповідальності підприємств за якість продукції виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання, що випускається ними, Рада Міністрів срср від 15.05.1962 прийняла постанову № 442 «Про товарні знаки» за п.1, якої покладалося зобов'язання на державні, кооперативні та громадські підприємства та організації розміщувати на виробах, що випускаються ними, або їх упаковці товарні знаки, зареєстровані в Комітеті у справах винаходів та відкриттів при Раді Міністрів срср, а також проводити маркування виробів, передбачене ГОСТами, технічними умовами, договорами та особливими умовами постачання [55, с. 168-169].

Вже наприкінці існування срср право інтелектуальної власності роздержавлюється, на що прямо вказувала ч. 2 ст. 13 Закону УРСР «Про власність» [58], за якою об'єктами права власності громадян є твори науки, літератури, мистецтва, відкриття, винаходи, промислові зразки та інші результати інтелектуальної праці, а також Розділ VI «Право інтелектуальної власності» [55, с. 27].

Наступний історичний етап – сучасний (новітній) етап правової охорони торговельних марок розпочався у 1991 р., після здобуття Україною незалежності й триває до тепер.

Слід зазначити, національне законодавство України у сфері інтелектуальної власності пройшло кілька етапів розвитку, що були зумовлені конкретними історичними періодами, в яких перебувала Україна.

Національні етапи розвитку права інтелектуальної власності, та правової охорони торговельних марок зокрема, розпочинаються після здобуття Україною незалежності у 1991 р.

У свою чергу, період 1991 рік – до тепер – Становлення і розвиток національного законодавства України у сфері інтелектуальної власності на торговельні марки, за А. Чукаєвої, В. Крикуном [105], можна ще розподілити на наступні етапи:

Перший етап — 1991–2004 рр. — започаткування (становлення) національного законодавства щодо права інтелектуальної власності на торговельні марки.

Другий етап — 2004–2014 рр. — розвиток національного законодавства.

Третій етап — 2014 р. і до тепер — гармонізація національного законодавства у сфері інтелектуальної власності на торговельні марки з правом ЄС та вдосконалення законодавства з урахуванням розвитку цифрового середовища [105].

Слід зазначити, що за 32 роки незалежності, Україна створила розгалужену сучасну нормативну базу з питань правової охорони інтелектуальної власності, положення якої узгоджуються із загальновизнаними на міжнародному рівні підходами до забезпечення такої охорони, зокрема з підходами, визначеними в міжнародних договорах, які адмініструє Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) (англ. World Intellectual Property Organization (WIPO)) [4; 16; 33], а також вимогами Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Світової організації торгівлі) СОТ [101].

Натомість ми зупинимося лише на деяких цікавих фактах.

У 1994-1999 рр. було визначено основні напрями курсу на соціально-економічні реформи, спрямованого на застосування міжнародних стандартів у сфері охорони прав інтелектуальної власності на торговельні марки із урахуванням наміру України вступити до Європейського Союзу (ЄС) і Світової організації торгівлі (СОТ) [99; 101].

Слід нагадати, що з 26 квітня 1970 р. Україна є членом Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), приєднавшись до неї ще у складі СРСР [35].

У 1992 р. Уряд України підтвердив продовження дії для нашої держави ряду основних міжнародних угод в сфері інтелектуальної власності і з того часу співробітництво з ВОІВ розвивається і розширюється [4].

Крім того, у перші роки незалежності Україна приєдналася до значної кількості міжнародних угод ВОІВ, що стосуються засобів індивідуалізації, зокрема торговельних марок [35].

Україна ратифікувала 42 двосторонні міжнародні договори, що діють у цій сфері, з яких 22 договори укладені в рамках ВОІВ, а 7 – в рамках СОТ.

Слід звернути увагу, що на міжнародному рівні питанням правової охорони прав інтелектуальної власності на торговельні марки приділяється багато уваги. Існує чимало багатосторонніх і двосторонніх угод, які регулюють питання правової охорони прав на торговельні марки. Україна є учасницею, зокрема, таких міжнародних багатосторонніх угод (договорів):

1) Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року (фр. **Convention de Paris pour la protection de la propriété industrielle du 20 mars 1883**) (англ. *Paris Convention for the Protection of Industrial Property of March 20, 1883* (**набрання чинності для України міжнародного договору від 25 грудня 1991 р.**) [5; 50].

2) Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (укладений 14 квітня 1891 р.) (Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks of April 14, 1891) (**набрання чинності для України міжнародного договору від 25 грудня 1991 р.**) [38; 39; 40].

3) **Ніщцька угода** про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП) від 15 червня 1957 р., переглянута в Стокгольмі 14 липня 1967 р. і в Женеві 13 травня 1977 р. і змінена 28 вересня 1979 р. (Nice Agreement concerning the International Classification of Goods and Services for the Purposes of the Registration of Marks of June 15, 1957, as revised at Stockholm on July 14, 1967, and at Geneva on May 13, 1977, and amended on

September 28, 1979.) [45; 43] (Україна приєдналася до Угоди 1 червня 2000 р.) [73];

4) Найробський договір про охорону олімпійського символу від 26 вересня 1981 р.; (англ. Nairobi Treaty on the Protection of the Olympic Symbol on September 26, 1981) [86] (Україна приєдналася до Угоди від 13 березня 1998 р.) (Договір набрав чинності стосовно України 20 грудня 1998 р.) [74];

5) Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, прийнятий в Мадриді 27 червня 1989р. (Мадридський протокол) (**Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (as amended on November 12, 2007 [77; 78]**) (Україна приєдналася до Мадридського протоколу 1 червня 2000р. Верховна Рада України прийняла Закон України "Про приєднання України до Протоколу до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків" від 1 червня 2000 р. № 1763-III.); (Україна є учасницею Протоколу до Мадридської угоди з 29 грудня 2000 р.) [75];

6) Договір про закони щодо товарних знаків від 27 жовтня 1994 р. (Trademark Law Treaty) (Договір TLT) (укладений на Дипломатичній конференції в Женеві від 27 жовтня 1994 р.) [16; 93] (Верховна Рада України ратифікувала Договір Законом №380/95-ВР від 13 жовтня 1995 р. Договір набрав чинності для України з 1 серпня 1996 р.) [79];

7) Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС є додатком 1С Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі (СОТ), підписаної в Марракеші, Марокко, 15 квітня 1994 р.) (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (The TRIPS Agreement is Annex 1C of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, signed in Marrakesh, Morocco on 15 April 1994.) [1; 102];

8) Віденська угода про заснування Міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків для товарів від 12 червня 1973 р. (Vienna

Agreement on the Establishment of the International Classification of Figurative Elements of Marks for Goods dated June 12, 1973) [3; 87; 91] (угода набрала чинності у 1985 р.) (Україна *приєдналася до Угоди* 18 лютого 2009 р. згідно Закону України №1000-VI від 18.02.2009 [72];

9) Угода про заходи щодо попередження та припинення використання неправдивих товарних знаків та географічних зазначень, підписана 4.06.1999 р.; (Угоду ратифіковано із застереженням Законом України N1971-III від 21.09.2000) (Набрання чинності для України міжнародного договору, відбулась 28.12.2000) [100];

10) Сінгапурський договір про право товарних знаків від 27 березня 2006 року (Singapore Treaty on the Law of Trademarks (adopted at Singapore on March 27, 2006) [84; 85; 88] (Україна ратифікувала Сінгапурський договір згідно Законом N 1263-VI 15 квітня 2009 р.) [80];

Слід зазначити, Паризька Конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. містить низку важливих принципів стосовно торговельних марок, зокрема принцип національного режиму охорони, незалежності торговельних марок, визначені норми щодо використання торговельних марок, застосування одного знака різними підприємствами, загальновідомих торговельних марок, використання державних гербів тощо (ст. 2, 4, 5bis, 6—6septies, 7, 7bis, 10, 10bis, 10ter, 11) [5; 50].

Зверніть увагу, Мадридська угода не створює єдиного правового режиму щодо торговельних марок у всіх країнах-учасниках, а лише полегшує процедуру отримання охорони одразу в багатьох країнах — без необхідності реєстрації марки в кожній країні. За угодою заявники з будь-якої країни-учасниці, охочі отримати реєстрацію в інших країнах, подають тільки одну заявку до Міжнародного Бюро ВОІВ. Протокол до Мадридської угоди розроблено з метою позбавлення угоди певних недоліків. Ним введено положення про міжнародну реєстрацію на основі національної заявки, а не національної реєстрації... [8, с. 195].

У 1996 р. важливою подією стало закріплення у Конституції України права інтелектуальної власності (ст.ст. 41, 54) [34].

Зверніть увагу, Конституція України чітко визначила принципові засади державної політики й у сфері інтелектуальної власності.

Так, ст. 41 Основного Закону України надає право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності, а ст. 54 Конституції України гарантує особі свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності..., що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності [34].

Аналогічне право передбачено ст. 309 ЦК України [103] і закріплено у ст. 27 Загальної декларації прав людини [18].

А гарантією цього права є заборона піддавати цензурі процес творчості та результатів творчої діяльності. Свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості є особистим немайновим благом, яке охороняється цивільним законодавством (ч.1 ст. 201 ЦК України)[103], а відповідно до ч.1 ст.269 ЦК України [103] перераховано види особистих немайнових прав, серед яких — право на свободу творчості.

Отже, Конституція України [34] визначила чітко напрямок регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності на користь творця та гарантує кожній людині охорону результатів її інтелектуальної, творчої діяльності, спираючись на традицію права європейських країн.

Слід нагадати, 24 серпня 1991 р. проголошено незалежність України, а вже 15 грудня 1993р. прийнято національний спеціалізований нормативно-правовий акт – Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [71] , який встановив регулювання на території України відносини, що виникають у зв'язку з набуттям і здійсненням права власності на знаки для товарів і послуг в Україні. У 2020р. призначення цього закону було більш правильно сформульовано для регулювання відносини, що

виникають у зв'язку з набуттям і здійсненням прав на торговельні марки в Україні [55, с. 169].

Слід зазначити, з прийняттям у 2003 р. ЦК України [103] та ГК України [7] норми щодо набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності на торговельні марки знайшли своє відображення у цих кодифікованих актах законодавства – глава 44 «Право інтелектуальної власності на торговельну марку» книги IV «Право інтелектуальної власності» ЦК України [103] та ст. 157 глави 16 «Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності» Розділу III «Майнова основа господарювання» ГК України [7], в Україні була закріплена традиційна для неї дворівнева система правової охорони інтелектуальної власності, яка передбачає створення: 1) Національного органу інтелектуальної власності України (НОІВ) — державної організації, що здійснює повноваження у сфері інтелектуальної власності і має право представляти Україну в міжнародних та регіональних організаціях, при цьому НОІВ виконуватиме окремі публічні функції (владні повноваження) з реалізації державної політики (наприклад, видача охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності), забезпечуватиме формування та реалізуватиме державну політику у сфері інтелектуальної власності; 2) Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [83].

Збережена наступність у правових традиціях, яка полягає у розміщенні норм про право інтелектуальної власності на торговельні марки у системі цивільного, господарського законодавства [11].

Слід нагадати, в Україні правовідносини, пов'язані з правовою охороною інтелектуальної власності, регулюють також близько ста підзаконних нормативних актів. При цьому нормативно-правова база продовжує вдосконалюватися.

Слід звернути увагу, правовідносини, які виникають у зв'язку з набуттям і здійсненням права інтелектуальної власності в Україні регулюються Цивільним кодексом України [103], Господарським кодексом України [7], Кодексом України про адміністративні правопорушення [31; 32], Кримінальним кодексом України [36], Кримінально-процесуальним кодексом України [37], Господарським процесуальним кодексом України [8], Кодексом законів про працю України [30], Цивільним процесуальним кодексом України [104], Кодексом адміністративного судочинства України [29], Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [71] та ін.

Наприклад, статтею 5 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (у редакції від 31.12.2023) [71] визначаються умови надання правової охорони торговельної марки. Так, правова охорона надається торговельній марці, яка не суперечить публічному порядку, загальновизнаним принципам моралі, вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» [65] та на який не поширюються підстави для відмови в наданні правової охорони, встановлені цим Законом (п. 1) [65].

В Україні права інтелектуальної власності на торговельну марку надається на підставі її державної реєстрації згідно зі ст. 6 Паризької конвенції про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. [50], ст. 15 Угоди ТРІПС [102] та національного законодавства у сфері охорони прав на торговельну марку.

Слід зазначити про те, що нині відбувається наближення законодавства України у сфері охорони права на об'єкти промислової власності до європейського законодавства, обумовлене підписанням у 2014 р. Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [98].

В Угоді про асоціацію між Україною та ЄС [98] приділяється значна увага питанням реєстрації та використання торговельних марок. Крім того, цікавою новелою для України стане оновлена процедура реєстрації торговельних марок. А саме: Україна та сторона ЄС запровадять систему реєстрації торговельних марок, в якій відмова уповноваженого органу в реєстрації торговельних марок буде належним чином обґрунтованою. Заявникові у письмовій формі мають бути повідомлені підстави відмови для того, щоб він мав можливість оскаржити таку відмову, в тому числі й у судовому порядку. Також Україна та сторона ЄС нададуть можливість заявити заперечення проти поданих заявок на реєстрацію торговельної марки. Така процедура заперечення має бути змагальною [43, с. 64; 105, с. 104].

Слід звернути увагу, як слушно зазначає Г.С. Римарчук, приєднання України до Світової організації торгівлі (СОТ) [99; 76] та Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) [4] свого часу започаткувало хвилю змін у законодавстві та суспільно-економічних відносинах. Зокрема, було розроблено та внесено положення, що стосуються порушення права інтелектуальної власності на торговельні марки з боку регулювання кримінального, цивільного та адміністративного права у відповідні кодекси і закріплено юридичну відповідальність за протиправні вчинки у цій сфері [83, с. 29].

Слід звернути увагу, як слушно зазначає Г.В. Довгань, саме історична традиція правової охорони інтелектуальної власності дозволяє розглядати Україну як невід'ємний елемент європейської та глобальної системи правового регулювання інтелектуальної діяльності та захисту її результатів [11, с. 16].

Щодо регулюючого органу, то за національним законодавством повноваження стосовно узагальнення національної й міжнародної практики використання законодавства у сфері інтелектуальної власності, розробки

пропозицій стосовно вдосконалення законодавства у цій галузі покладено на орган державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

Слід нагадати, в 1999 р. створено Державний комітет України з питань науки та інтелектуальної власності, видано перший номер науково-практичного журналу Держпатенту України «Інтелектуальна власність» (1998) [105, с. 104].

Нині, Україна завершує інституційну реформу сфери інтелектуальної власності і реалізацію відповідного законодавства.

Слід зазначити, 2020 рік охарактеризувався змінами в структурі державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Визначальним етапом для проведення інституційної реформи у сфері інтелектуальної власності стало прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності» від 16.06.2020 р. №703-IX (у редакції від 01.01.2023) (надалі за текстом – Закон № 703-IX) [60], який закріпив дворівневу систему правової охорони інтелектуальної власності, яка була закладена у відповідній Національній стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності на період 2020-2025 років, розробленій за підтримки Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) [46].

Закон № 703-IX [60], встановив правову структуру, відповідно до якої Національний орган інтелектуальної власності (НОІВ) визначався як сукупний функціональний статус, а не просто статус юридичної особи. Тобто функції НОІВ виконує юридична особа публічного права.

Закон № 703-IX[60], розмежував правові інститути юридичних осіб публічного права у цій сфері: центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки); а НОІВ – функції якого виконує юридична особа публічного права, визначена Кабінетом Міністрів

України (КМУ) за поданням Міністерства економіки України. Відповідно до розпорядження КМУ «Про Національний орган інтелектуальної власності» №1267-р від 13 жовтня 2020 р [70] юридичною особою, що виконує функції НОІВ, був визначений державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (далі — Укрпатент) [46], до 8 листопада 2022 р. (Нині розпорядження КМУ №1267-р від 13 жовтня 2020 р. втратило чинність на підставі Розпорядження КМУ №943-р від 28 жовтня 2022 р. [70]).

До речі, НОІВ -не є органом влади, проте є юридичною особою (організація), яка за майновою ознакою належить державі [47; 48].

Слід нагадати, 24 травня 2018 р. відповідно до наказу № 718 Міністра економічного розвитку і торгівлі України «Про утворення Державної організації «Національний офіс інтелектуальної власності» було утворено державну організацію «Національний офіс інтелектуальної власності» (НОІВ) як орган державної системи правової охорони інтелектуальної власності (відповідно до наказу Міністра економічного розвитку і торгівлі України №812 від 14.06.2018р.), визнаний на національному рівні, що здійснює повноваження у сфері інтелектуальної власності, визначені законодавством України та статутом Державної організації «Національний офіс інтелектуальної власності» [19].

В рамках інституційної реформи сфери інтелектуальної власності Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням передав функції Національного органу інтелектуальної власності (НОІВ) від Укрпатенту до державної організації «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (УКРНОІВІ) [47; 48].

8 листопада 2022 р., відповідно до вимог спеціальних законів України у сфері інтелектуальної власності, набрало чинності розпорядження КМУ від 28 жовтня 2022 р. №943-р «Деякі питання Національного органу інтелектуальної власності» [63], згідно з яким була створена Державна

організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (надалі за текстом — УКРНОІВІ) визначено суб'єктом, що виконує функції Національного органу інтелектуальної власності (НОІВ). Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (надалі за текстом – Укрпатент) припинило виконання зазначених функцій. До речі, за міжнародними стандартами установа УКРНОІВІ іменується як ІР-офіс [41, с. 332].

УКРНОІВІ функціонує як клієнтоорієнтований державний сервіс, діяльність якого ґрунтується на принципах прозорості, професіоналізму, порядності та підтримки. Це екосистема охорони інтелектуальної власності та інновацій для креативного кластеру, який, у свою чергу, стане інвестиційним магнітом. УКРНОІВІ виконує функції МПО/ОМПЕ. ЄС та Україна домовилися про підтримку інтеграції України до системи інтелектуальної власності ЄС [17].

За офіційними даними, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в “Стратегічному плані розвитку ІР офісу на 2024 - 2028 роки” предметом діяльності УКРНОІВІ є виконання делегованих владних повноважень: приймання заявок на торговельні марки, проведення їх експертизи, прийняття рішень щодо них; здійснення державної реєстрації торговельних марок, опублікування офіційних відомостей про об'єкти інтелектуальної власності та про подані заявки на торговельні марки; ведення державних реєстрів у сфері інтелектуальної власності та бази даних заявок на торговельні марки, унесення до них відомостей; надання витягів та виписок в електронній та (або) паперовій формі; здійснення міжнародного співробітництва у сфері правової охорони інтелектуальної власності на торговельні марки і представлення інтересів України із зазначених питань у Всесвітній організації інтелектуальної власності (ВОІВ) та інших міжнародних організаціях відповідно до законодавства; здійснення підготовки, атестації та реєстрації представників у справах інтелектуальної

власності (патентних повірених); ведення Державного реєстру представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених); інформування та надання роз'яснень щодо реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності [90, с. 11].

Слід зазначити, УКРНОІВІ не має на меті отримання прибутку, а лише спрямовує свою діяльність на надання відповідних послуг та реалізацію прав у сфері інтелектуальної власності. Делегування таких функцій з одного органу на інший було здійснено КМУ. Без перебільшень, це один із кроків реалізації реформи державної системи правової охорони інтелектуальної власності та інші зобов'язання на шляху до членства в ЄС. Насамперед, такі кроки мають покращити інвестиційний клімат в Україні та забезпечити технологічний розвиток держави. Для ефективної роботи, УКРНОІВІ (ІР-офіс) повинен керуватися у своїй діяльності, як і інші установи та організації, засадами прозорості, фаховості, відкритості та постійного діалогу з професійним середовищем. Як твердять фахівці з права, це сприятиме дієвому результату, реалізуючи кроки нашої держави як претендент у члени ЄС [41, с. 332].

Відповідно до положень Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (у редакції від 31.12.2023) [71] та Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України» від 01.04.2022 № 2174-ІХ (який набрав чинності 13 квітня 2022 р.) [68]. УКРНОІВІ в світлі сучасних викликів та російської військової агресії проводить роботи по вдосконаленню законодавчої бази України у сфері правової охорони інтелектуальної власності на торговельні марки задля врегулювання відносин, що виникають у зв'язку із набуттям та здійсненням прав інтелектуальної власності на торговельні марки, додаткового захисту інтересів заявників, правоволодільців, їхніх представників в період дії воєнного стану на території України [48].

Задля інформування про обставини, які можуть впливати на недотримання з боку українських заявників процедурних строків, передбачених Правилами до Мадридського Протоколу [77; 78] УКРНОІВІ звернувся до ВОІВ із проханням до припинення або скасування в Україні воєнного стану враховувати усі запити українських заявників, правовласників і їхніх представників стосовно використання п'ятого Правила до Мадридського Протоколу [77; 78], які посилаються на обставини, спричинені російською військовою агресією і дією на усій території України правового режиму воєнного стану. А вже з січня 2023 р., після отримання доступу до матеріальних та інформаційних ресурсів, формування кадрового потенціалу УКРНОІВІ повною мірою забезпечує реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності як НОІВ [46; 48].

Слід нагадати, в 2022 р. УКРНОІВІ провів значну роботу з приведення нормативно-правових актів у відповідність до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями» від 21.07.2020 р. № 815-ІХ (у редакції від 21.07.2020) [62], направлено на забезпечення виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції щодо узгодження вимог діючого національного законодавства у сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності із правом ЄС відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС. А саме, УКРНОІВІ було розроблено і подано до Міністерства економіки України пропозиції до проекту наказу «Про затвердження Правил складання, подання заявки на торговельну марку, заявки на міжнародну реєстрацію торговельної марки та проведення експертизи заявки на торговельну марку, міжнародної реєстрації торговельної марки з поширенням на Україну», а також підготовлено супровідні документи до даного проекту (аналіз регуляторного впливу, пояснювальну записку,

довідку стосовно відповідності проєкту наказу зобов'язанням України у сфері євроінтеграції і праву ЄС) [48; 90, с. 56].

Як відомо, 2022 рік та перша половина 2023 р. відзначилися й іншими важливими подіями для сфери інтелектуальної власності. Зокрема, в 2023 р. УКРНОІВІ запустив повноцінний Центр медіації. Це новий інструмент для української системи інтелектуальної власності, який функціонує в усіх розвинених країнах світу.

У 2023 р. УКРНОІВІ та Відомство з інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) узгодили низку заходів для підтримки процесу інтеграції України в ЄС. Зокрема, з метою наближення України до вступу в ЄС та приєднання до Мережі інтелектуальної власності Європейського Союзу (European Union IP Network (EUIPN) у жовтні 2023 р. у Женеві було підписано Робочий план на 2024 та 2025 роки на виконання Меморандуму про взаєморозуміння щодо двостороннього співробітництва між УКРНОІВІ та Відомства з інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) [17].

За офіційними даними, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в “ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ У ЦИФРАХ...” Робочий план на 2024-2025 рр. дозволить УКРНОІВІ скористатися підтримкою ЄС у сферах, пов'язаних з управлінням правами інтелектуальної власності: інструменти для цілей експертизи, підтримка в гармонізації практики реєстрації та експертизи заявок на торговельні марки й промислові зразки з практикою ЄС, можливості для навчання персоналу та співробітництво. План також включає такі заходи, як взаємний обмін інформацією про дослідження, пов'язані з впливом інтелектуальної власності на економіку, а також правозастосування та боротьбу з шахрайством. Крім того, відкривається можливість до включення даних про українські торговельні марки та промислові зразки до баз даних EUIP [49].

У сучасних умовах ринкової економіки, інформація щодо охорони торговельних марок є актуальною для оцінки ситуації у конкурентному середовищі та представляє інтерес як для суб'єктів національної економіки, так і для іноземних інвесторів. Діяльність з реєстрації торговельних марок є досить динамічною, оскільки цей об'єкт є найчисленнішим за кількістю поданих заявок.

Стосовно динаміки кількості поданих заявок на реєстрацію торговельних марок, то у 2018-2019 рр. їх кількість зростала в Україні, а в 2020 р. через пандемію відбулося скорочення кількості заявок, а в 2021 р. їх кількість зросла, а з березня 2022 р. через повномасштабне вторгнення суттєво скоротилася.

За офіційними даними, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в **“Стратегічному плані розвитку ІР офісу на 2024-2028 роки”** на кінець 2022 р. – кількість поданих заявок на торговельні марки впала в середньому на 44% порівняно з 2021 р. [90].

Проте за 2023 р. кількість поданих заявок на реєстрацію торговельних марок зросла.

За офіційними даними, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в **“Річному звіті/Annual report·2023”** у звітному 2023 р. показники надходження заявок склали 25 232 заявки на торговельні марки, частка заявок поданих національними заявниками – 89,1% (або 22479 заявок).

Зареєстровано 14 530 торговельних марок. Із загальної кількості зареєстрованих торговельних марок 83,5% становлять реєстрації на ім'я національних заявників, а іноземних заявників – 16,5% від загальної кількості реєстрацій [47; 48, с. 34-35].

Рис. 1. За джерелом [47; 48, с. 34-35]

Серед іноземних заявників головними конкурентами у сфері подання заявок на торговельні марки є США і Кіпр. Значна кількість заявок була подана заявниками зі Швейцарії, Великої Британії, Китаю та Німеччини [47; 49, с. 12].

За офіційними даними, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в “ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ У ЦИФРАХ Показники діяльності у сфері інтелектуальної власності за 2023 рік” у звітному 2023 р., за національною процедурою найбільш активними серед іноземних заявників були заявники зі США та Кіпру (по 392 заявки, або 14,2%), Швейцарії (300 заявок, або 10,8%), Великої Британії (237, або 8,6%), Китаю (185, або 6,7%), Німеччини (147, або 5,3%), Польщі (141, або 5,1%), Естонії (71, або 2,6%), Японії (59, або 2,1%), Індії (47, або 1,7%), Республіки Кореї (45, або 1,6%), Гонконгу (43, або 1,5%), Франції та Сінгапуру (по 39 заявок, або 1,4%) (рис. 2) [47; 49, с. 34].

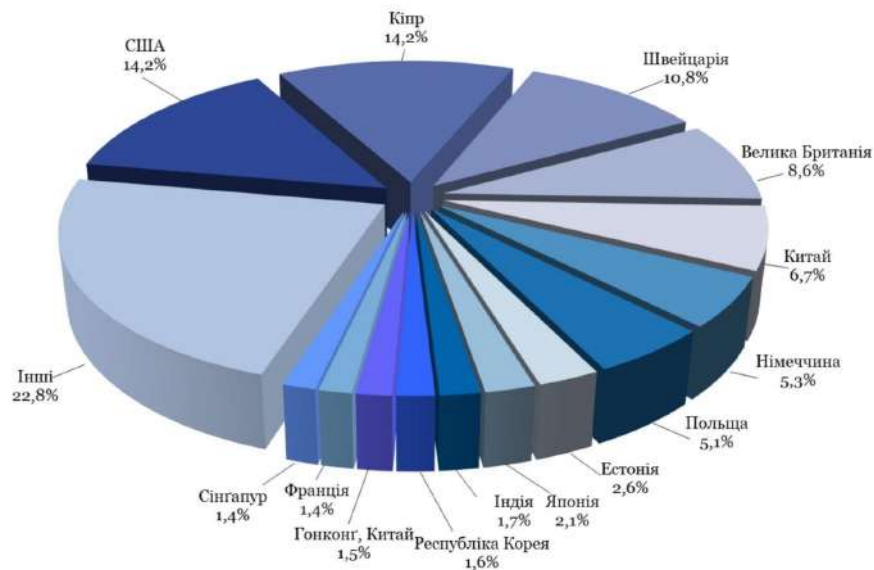

Рис. 2. За джерелом [47; 49, с. 34]

Найактивніше заявки з поширенням на територію України у 2023 р. серед держав-учасниць Мадридської системи подавали заявники з Німеччини (758 заявок, або 13,6%), Китаю (725, або 13,0%), США (524, або 9,4%), Франції (391, або 7,0%), Італії (321, або 5,8%), Швейцарії (307, або 5,5%), Туреччини (245, або 4,4%), Болгарії (181, або 3,3%), Великої Британії (179, або 3,2%), та частка заявок від заявників з цих країн становить 65,2% (рис. 2) [49, с. 37].

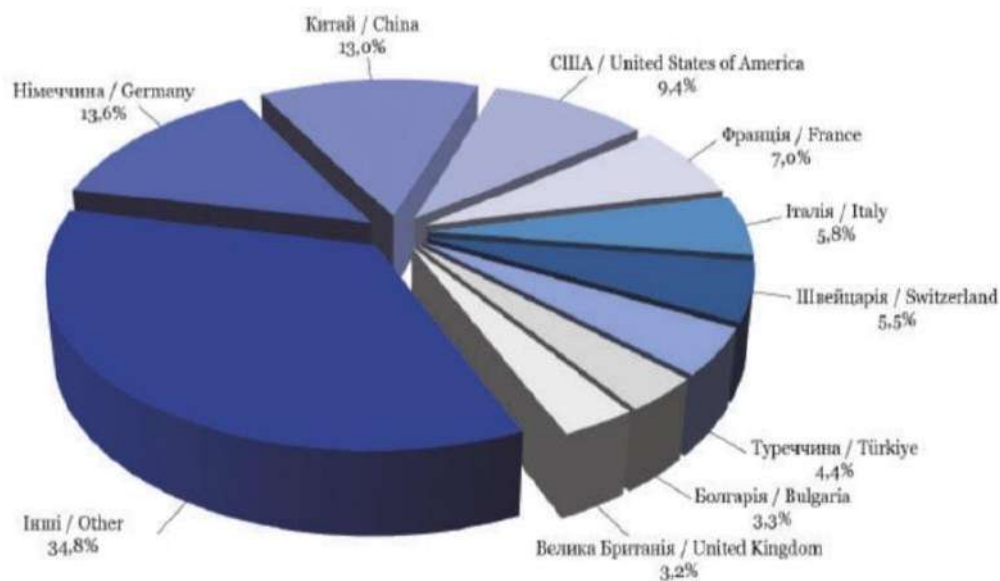

Рис. 3. За джерелом [49, с. 37]

З Міжнародного бюро ВОІВ у 2023 р. надійшло 5566 міжнародних заявок. Надано правову охорону 6911 торговельним маркам за міжнародною реєстрацією. Протягом року від національних заявників до ВОІВ на міжнародну реєстрацію торговельних марок було відправлено 465 заявок (47; 49, с.39).

Слід звернути увагу, в умовах виснажливої повномасштабної війни з російською федерацією (з 24 лютого 2022 р. – до тепер) українська економіка проявляє вражаючу стійкість. Це дає змогу сфері інтелектуальної власності на торговельні марки відновлюватись та розвиватись. Наприклад, за офіційними даними, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в “ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ У ЦИФРАХ. Показники діяльності у сфері інтелектуальної власності за I квартал 2024 року”, I квартал 2024 р. демонструє поживлення економіки та підвищення інтересу до захисту брендів в Україні як серед національних, так і іноземних заявників. У I квартал 2024 р. кількість поданих заявок на торговельні марки досягла 6524, що на 33,9% більше порівняно з I кварталом 2023 р. (4872 заявки). Зростання активності загалом обумовлено збільшенням кількості заявок від

національних заявників: з 4364 – у 2023 р., до 5766 – у 2024 р. Таким чином, Іноземні заявники демонструють стабільну, хоча й менш активну динаміку у поданні заявок, що свідчить про інтерес до українського ринку. Загалом, станом на 1 січня 2024 р. зареєстровано 342322 торговельні марки, з яких чинними є 238273 свідоцтва [47; 25 с. 11-12].

Хочемо зазначити, незважаючи на успіхи в сфері охорони на торговельні марки, в Україні вкрай складні умови в різних сферах суспільного життя за період з 24 лютого 2022 р. до тепер.

Бо 2022 рік — найтрагічніший рік в історії незалежної України.

Воєнний стан, що встановлений Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 (в редакції від 10.05.2024) та надалі продовжений відповідними Указами Президента (із змінами, внесеними згідно з Указами Президента №133/2022 від 14 березня 2022р.; № 259/2022 від 18 квітня 2022 р.; №341/2022 від 17 травня 2022р.; №573/2022 від 12 серпня 2022 р.; №757/2022 від 07 листопада 2022р.; № 58/2023 від 06 лютого 2023 р.; № 254/2023 від 01 травня 2023 р.; 26 липня 2023 р.;

№ 734/2023 від 06 листопада 2023 р.; № 49/2024 від 05 лютого 2024 р.; № 271/2024 від 06 травня 2024 р.) [57] змінив умови розвитку національної економіки, тому, будь-які аспекти охорони, захисту прав інтелектуальної власності повинні розглядатись, враховуючи сучасні кризові умови економічного розвитку.

1 квітня 2022 р. Верховною Радою України прийнято Закон України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності у період дії воєнного стану», який набрав чинності 13 квітня 2022 р. [68].

Згідно із Законом з дня введення в Україні воєнного стану, введеного у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України, зупиняється перебіг строків для вчинення дій, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності, а також строків щодо процедур набуття цих прав,

визначених спеціальними законами України у сфері інтелектуальної власності [68].

Слід зазначити, як слушно зазначає Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольга Стефанішина, повномасштабна війна російської федерації проти нашої держави, яка почалася 24 лютого 2022р., вплинула на кожного українця, проте не зламала наш народ. Кожен зрозумів важливість нашого зовнішньополітичного вибору, а саме: повноцінної інтеграції України до європейських та євроатлантичних структур [20].

28 лютого 2022 р., на п'ятий день війни, Україна подала заявку на вступ до ЄС з проханням про особливу процедуру прийняття. Цей крок мав на меті прокласти визначений шлях до збереження обраного напрямку розвитку нашої країни, особливо у темні часи загрози існуванню Україні. А також і необхідністю зафіксувати та посилити ті євроінтеграційні реформи і трансформації, які Україна впроваджувала до початку повномасштабної війни.

Вступ України до ЄС є на поточному порядку денному майбутнього розширення ЄС з 2022 р., коли вона подала заявку на вступ в умовах російсько-української війни, з метою поступової інтеграції в єдиний ринок ЄС і кінцевим вступом до ЄС [20].

Слід зазначити, що після тривалого процесу ратифікації Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності у повному обсязі лише

1 вересня 2017 р., після того як 11 липня 2017 р. Рада ЄС ухвалила остаточне рішення про укладення Угоди про асоціацію з Україною від імені Європейського Союзу.

Угода про асоціацію між Україною та ЄС (повна назва — *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони*; англ. *Association Agreement between the European*

Union and the European Atomic Energy Community and their member states, of the one part, and Ukraine, of the other part)- це міжнародно-правовий документ, який на договірно-правовому рівні закріплює перехід відносин між Україною та ЄС від партнерства та співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції.

Слід зазначити, що найуспішнішим європейським інтеграційним проектом ХХІ ст. є ЄС, що об'єднав навколо себе 27 суверенних держав. У своєму розвитку він пройшов низку історичних етапів. Як відомо, ЄС утворився в результаті послідовного розвитку процесу інтеграції країн Західної Європи, на території якої державними утвореннями, порівнянними за розмірами з ЄС, були Західна Римська імперія, Франкська держава, Священна Римська імперія.

Зверніть увагу, як слушно зазначає Ю. М. Капіца, що розвиток процесу економічної інтеграції європейських країн обумовив необхідність формування та розвитку єдиної системи правової охорони торговельних марок, оскільки це повинно сприяти формуванню єдиного європейського ринку, основними умовами якого є забезпечення конкуренції і вільне переміщення товарів/послуг [27; 28].

Як відомо, стандартизація охорони торговельних марок на міжнародному рівні, розпочата у 1883р. Паризькою конвенцією з охорони промислової власності від 20 березня 1883 р. [5; 50], а також запровадження міжнародної реєстрації марок Мадридською угодою про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 р [38; 39] та Мадридським протоколом до Угоди від 28 червня 1989 р. [77; 78; 75]. З на рівні Спільноти були розвинуті прийняттям у 1988 р. Першої Директива Ради про наближення законодавства держав-членів, що стосується торговельних марок (89/104/ЄЕС) [15], та у 1993р. Регламенту Ради (ЄС) №40/94 [82] про торговельну марку Спільноти [56, с. 269].

Слід нагадати, що 23 червня 2022 р., Європейська Рада ЄС (лідери 27 країн-членів Євросоюзу) проголосували за надання Україні статусу країни-кандидата на вступ до ЄС, що значною мірою актуалізувало потребу гармонізації українського законодавства із відповідними практиками ЄС, зокрема підходів Європейського патентного відомства (ЄПВ) та Відомства інтелектуальної власності ЄС (EUIPO). Це означає, що Україна офіційно розпочинає процес переговорів.

25 червня 2022 р. відбулися офіційні переговори про вступ України до Євросоюзу. Це передостання і найскладніша стадія євроінтеграції.

Набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС та подальша підготовка до членства передбачає завершення всеосяжної трансформації всіх сфер, створення умов, коли країна житиме за принципами Євросоюзу та його законами, які спрямовані на захист кожного громадянина та бізнесу. Один з векторів такої трансформації стосується торговельних марок як необхідного елементу вільного обміну товарами та послугами. Формування європейських стандартів охорони та захисту прав на торговельні марки були зумовлені процесами глобалізації економіки, активізації торговельного капіталу на внутрішніх та міжнародних ринках [26].

Слід зазначити, Україна продовжує активний процес адаптації національного законодавства до права ЄС, навіть попри повномасштабну війну з російською федерацією. Завершується виконання рекомендацій Єврокомісії, отриманих із набуттям кандидатства у члени ЄС, запущено процедуру селф-скринінгу національного законодавства на відповідність праву ЄС, і ці паралельні процеси покликані пришвидшити переговори (перемовини) про вступ (членство) до ЄС... Показник виконання положень Угоди про асоціацію між ЄС та Україною для сфери інтелектуальної власності у 2022 р. був одним з найвищих в Україні та в підсумку становить 98% [20].

2023 рік був знаковим для України у динамічному просуванні на шляху до членства в Європейському Союзі і характеризувався активною роботою, прийняттям важливих рішень як з боку України, так і наших партнерів в ЄС [20].

Слід зазначити, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в «Стратегічному плані розвитку ІР офісу на 2024-2028 роки», в Україні триває реформа правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності, віднесена Мінекономіки до пріоритетних. Її метою є приведення законодавства України у сфері інтелектуальної власності у відповідність до вимог законодавства Європейського Союзу. Після прийняття 20.03.2023р. Верховною Радою Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживання» [62] можна говорити про успішне завершення першого етапу реформи, що передбачав внесення змін до українського законодавства у сфері інтелектуальної власності з метою виконання вимог Угоди про асоціацію з ЄС. Завдяки успішній реалізації першого етапу реформи посилено охорону і захист прав інтелектуальної власності: на торговельні марки і промислові зразки, а саме посилено санкції за порушення прав на них, а також введено норми, спрямовані на протидію зловживанню правами інтелектуальної власності шляхом запровадження можливості досудового скасування реєстрацій промислових зразків в Апеляційній палаті [90, с. 56].

22 червня 2023 р. Європейська Комісія представила проміжну усну оцінку виконання Україною семи рекомендацій, високо оцінила зусилля України, відзначивши прогрес і високу динаміку впровадження євроінтеграційних реформ у безпрецедентно важких умовах військового стану [20].

Слід зазначити, за офіційними даними, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в «Звіті про виконання угоди про асоціацію між вступ України до ЄС, але з додатковими вимогами Україною та Європейським Союзом за 2023 рік, а в листопаді 2023 р. ЄС офіційно оголосив, що відкрити переговори подальшого реформування національного законодавства.

Вже 14 грудня 2023 р. Європейська Рада вирішила розпочати переговори про вступ з Україною та ухвалити відповідні рамки переговорів після того, як будуть здійснені відповідні кроки, викладені у рекомендаціях Європейської Комісії від 8 листопада 2023 р. [20].

24 квітня 2024 р. Україна передала Європейській Комісії перший Звіт щодо виконання рекомендацій у сфері реформ, визначених для України у Звіті про прогрес України в межах Пакета розширення ЄС 2023 року [26].

Слід зазначити, за офіційними даними, згідно інформації УКРНОІВІ, зазначеної в «Звіті про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2023 рік» [20] на 31 грудня 2023 р. Україна вже виконала 77% від загального обсягу зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС [98], яка є важливим елементом інтеграції України до внутрішнього ринку Євросоюзу. Загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [98] за 2014-2024 р. збільшився з 72% в 2022 р. до 77% в 2023 р., тобто на 5%. Найбільшого прогресу досягнуто у сфері інтелектуальної власності – 98% [20].

Зверніть увагу, інтеграція національного законодавства до стандартів ЄС є одним із зобов'язань, взятих Україною в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, нормативні зміни у сфері інтелектуальної власності на торговельні марки не є винятком.

У рамках Угоди про асоціацію Україною та ЄС [98] зобов'язання за напрямом «Інтелектуальна власність» (Глава 9 «Інтелектуальна власність» Розділ IV «Торгівля і питання пов'язані з торгівлею») передбачають спрощення процедури створення та комерційного використання

інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території України та держав-членів ЄС, а також досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності [98].

Слід зазначити, Угода про асоціацію між Україною та ЄС [98], передбачає вдосконалення охорони прав на торговельні марки) (Глава 9 «Інтелектуальна власність» Підрозділ 2 «Торговельні марки»), що має відбуватися за допомогою наступних заходів:

1) зближення законодавства України з європейським шляхом узгодження програм та концепцій розвитку системи національного права у даній сфері;

2) гармонізація законодавства, тобто узгодження юридичних режимів та принципів, відображення загальних юридичних програм, систематизація процесів підготовки й прийняття законодавчих актів;

3) уніфікація національного законодавства тобто здійснення однакового регулювання правовідносин, створення спільних нормативних чи законодавчих актів, які замінюють відповідні національні норми;

4) запровадження стандартів техніко-правових норм, які є обов'язковими для використання при здійсненні дій техніко-економічного й іншого характеру;

5) імплементація – виконання Україною правових норм ЄС шляхом включення їх в національну правову систему, реалізація міжнародних зобов'язань на рівні внутрішньодержавного права [98].

У 2023 р. прогрес виконання всіх завдань в рамках Угоди про асоціацію відповідно до показників "Пульсу Угоди", Україна наблизилася своє законодавство у сфері права інтелектуальної власності до права ЄС на 98 % [21]. Тому робота у зазначеному напрямі не припиняється і буде продовжена.

Слід нагадати, в 2023 р. на виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [98] з метою наближення національного законодавства до

актів права ЄС також було забезпечено виконання заходів і у сфері інтелектуальної власності на торговельні марки.

15 квітня 2023 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності» від 20.03.2023 № 2974-IX [61], спрямований на імплементацію до національного законодавства положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [98] щодо загальних зобов'язань, цивільних заходів, процедур і засобів захисту прав інтелектуальної власності, передбачених частиною 3 Глави 9 Розділу IV Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [98] та Директивою 2004/48/ЄС/2 Європейського Парламенту та Ради від 29.04.2004 про захист прав інтелектуальної власності на торговельні марки [13].

Зокрема, були внесені зміни до Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (у редакції від 31.12.2023) [71] та визначено, що компетентним органом з надання дозволу на використання в торговельній марці офіційної назви та міжнародного літерного коду держави Україна та/або на включення до зображення торговельної марки імітації малого Державного Герба України є колегіальний орган, утворений НОІВ [71].

20 грудня 2023 р. на виконання Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (у редакції 31.12.2023) [71] Міністерством економіки України було затверджено наказ «Про затвердження Положення про Комісію з надання дозволу на використання в торговельній марці офіційної назви та міжнародного літерного коду держави Україна та/або на включення до зображення торговельної марки імітації малого Державного Герба України» № 19944 [66].

Це Положення визначає повноваження Комісії з надання дозволу на використання в торговельній марці офіційної назви та міжнародного літерного коду держави Україна та/або на включення до зображення торговельної марки імітації малого Державного Герба України, правила і

процедури її діяльності, умови надання дозволу на використання в торговельній марці офіційної назви та/або міжнародного літерного коду держави Україна та/або на включення до зображення торговельної марки імітації малого Державного Герба України, порядок подання та розгляду клопотань...[66].

За офіційними даними, згідно інформації, зазначеної в «Звіті про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2023 рік», приведення положень актів цивільного, цивільного процесуального, господарського процесуального права та законодавства у сфері інтелектуальної власності у відповідність до зобов'язань щодо захисту прав інтелектуальної власності, взятих Україною за Угодою про асоціацію сприятиме досягненню європейського рівня захисту прав інтелектуальної власності та удосконаленню захисту прав інтелектуальної власності у судовому порядку [20].

Проте, як зазначає О.С. Передерій, у відповідності до останньої редакції Звіту за результатами проведення первинної оцінки стану імплементації права Європейського Союзу (Acquis ЄС) станом на кінець 2023 р. [21] Україна імплементувала 1625 актів права ЄС повністю та розпочала роботу над подальшою імплементацією 2739 актів. Більш того, у звіті визначено, що Україна незабаром має розробити Національну програму нормативно-правового наближення українського законодавства до актів права ЄС. Так чи інакше, але на сьогодні Україна впевнено збільшує обсяги імплементації права ЄС у національну правову систему [51, с. 53].

Зокрема, саме, вкінці 2023 р. Міністерство економіки України та Національний орган інтелектуальної власності (УКРНОІВІ, ІР офіс) розробили проєкт наказу «Про затвердження Правил складання, подання заявки на торговельну марку, заявки на міжнародну реєстрацію торговельної марки та проведення експертизи заявки на торговельну марку, міжнародної реєстрації торговельної марки з поширенням на Україну».

Проект наказу розроблено з метою врегулювання відносин, що виникають у зв'язку з поданням заявки на торговельну марку, заявки на міжнародну реєстрацію торговельної марки, проведенням експертизи заявки на торговельну марку, міжнародної реєстрації торговельної марки з поширенням на Україну, прийняттям рішення за такою заявкою та міжнародною реєстрацією, а також з виконанням Національним органом інтелектуальної власності інших функцій «Національного відомства», передбачених Протоколом до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, прийнятим в Мадриді 28 червня 1989р., до якого Україна приєдналась згідно з Законом України «Про приєднання України до Протоколу до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків» від 1 червня 2000р. № 1763-III [53; 54; 69].

Проектом наказу затверджуються Правила складання, подання заявки на торговельну марку, заявки на міжнародну реєстрацію торговельної марки та проведення експертизи заявки на торговельну марку, міжнародної реєстрації торговельної марки з поширенням на Україну, та визнається таким, що втратив чинність наказ Державного патентного відомства України «Про затвердження Правил складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг», від 28.07.1995 № 116 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 02.08.1995 за № 276/812.) [67; 54].

В результаті проведеного аналізу та здійсненого дослідження у сфері охорони торговельних марок в Україні можливо зазначити, що в країні сформовано національне законодавство, яке регулює правову охорону торговельних марок, яке складається як із національних нормативно-правових актів так і з міжнародних конвенцій та договорів, ратифікованих парламентом. А регулюючим органом у цій сфері є Український національний орган інтелектуальної власності (УКРНОІВІ, ІР офіс).

Слід згадати, з початком повномасштабної війни в Україні виникли нові питання щодо реєстрації торговельних марок які потребують вирішення. Беручи до уваги те, що за воєнними діями в Україні стежать з усього світу, не дивно, що усі трагічні події та перемоги стають широко відомими в різних країнах.

За час російсько-української війни сформувались слова і вислови, які стали легендарними: «Русский военный корабль, иди...», «Українська Мрія», «крейсер Москва все», «Маріуполь», «Азовсталь», «Чорнобаївка», «Ірпінь», «Буча», та інші. Ці вислови часто стають об'єктами реєстрації торговельних марок. Так, у національному реєстрі торговельних марок (СІС (спеціальна інформаційна система УКРНОІВІ) з'явилися вказані слова і словосполучення у численних заявках на реєстрацію торговельних марок. Тобто ці слова, які викликають у багатьох українців біль за втраченими людськими життями чи радість від перемог ЗСУ, підприємці хочуть використовувати на комерційній основі. Зважаючи на подібні заявки, в суспільстві виникає запитання чи їхня реєстрація є допустимою з точки зору суспільної моралі, етики та норм законодавства [106].

Слід звернути увагу на те, що Перелік критеріїв віднесення торговельних марок до таких, які суперечать публічному порядку, загально визнані принципи моралі сформульовано у Методичних рекомендаціях з окремих питань проведення експертизи заявки на знак для товарів та послуг від 07.04.2014 № 91 із змінами [42].

Беручи до уваги те, що підставами відмови надання правової охорони торговельній марці є такі оціночні категорії, як загально визнані принципи моралі та публічний порядок, то для правильного використання норми ст. 5 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», (у редакції від 31.12.2023) [71], необхідно встановити сутність таких категорій, як загально визнані принципи моралі і публічний порядок та встановити критерії визнання торговельної марки такою, яка порушує загально визнані

принципи моралі та публічний порядок. Ці критерії мають бути орієнтиром, який повинен допомогти встановити перелік торговельних марок, реєстрація і використання яких є неприпустимими. Не дивлячись на існування цих критеріїв, їх перелік не є вичерпним, тому, навіть у разі, коли торговельна марка не підпадає під ці критерії, це не гарантує того, що ця торговельна марка не суперечить загальноновизнаним принципам моралі та публічному порядку. Відсутність вичерпного переліку критеріїв віднесення торговельних марок до тих, що суперечать загальноновизнаним принципам моралі та публічному порядку, дає можливість застосувати ч. 1 ст. 5 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (у редакції від 31.12.2023) [71], враховуючи різні фактори, які існують у суспільстві в конкретний період часу.

Іншим важливим питання є стримування проросійської пропаганди шляхом внесення змін до чинного законодавства щодо заборони реєстрації торгових марок, у яких є символи підтримки військової агресії окупантів, наприклад, букви «Z» та «V».

У травні 2022 р. парламент України ухвалив Закон України «Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну» від 22.05.2022 №2265-IX (надалі за текстом - Закон № 2265-IX) (у редакції від 31.03.2023) [64], яким було заборонене використання:

1) латинських літер «Z» та «V» окремо (без відповідного контексту чи в контексті виправдання війни в Україні) чи шляхом заміни літер «Z» та «V» на кириличні букви «З», «С», «В», «Ф» або інші літери в окремих словах із їх візуальним підкресленням;

2) символіки російських збройних сил, інших збройних угруповань чи органів країни-агресора [64].

Ця заборона може бути підставою для відмови заявнику в реєстрації торговельної марки. Проте, така заборона не поширюється, відповідно до абз. 3) ч.6 ст.2 Закону № 2265-IX [64], на торговельні марки, заявлені на реєстрацію у встановленому законом порядку або які в інший спосіб отримали правову охорону до 24 лютого 2022 року, «а також на торговельні марки», що мають міжнародну реєстрацію, отримані до 24 лютого 2022 р., або «на заявки на» торговельні марки, що визнані у встановленому законом порядку добре відомими до 24 лютого 2022 р., які використовуються відповідно до законодавства у сфері охорони прав на торговельні марки [64].

Проте необхідно зазначити про певні проблеми, які спричинили ці зміни у законодавстві. Основна проблема полягає у тому, що літери «Z» та «V» й інші, не дивлячись на їхнє застосування противником для підтримання збройної агресії, є все таки буквами алфавіту, а їх застосування є загальноживаним як частини різноманітних назв, логотипів, слоганів у багатьох компаній по всьому світі, відповідно у цих позначках відсутній аспект унікальності.

Крім того, проблемою може бути саме з'ясування факту, чи підпадає певна торговельна марка, подана до реєстрації, під умови заборони чи ні. Дивлячись на безліч варіантів використання цих літер у словах або стилізованих рисунках, виникне питання суб'єктивної оцінки правомірності згоди або відмови у реєстрації торговельної марки. Це, в першу чергу, буде актуально для іноземних компаній, чії торговельні марки будуть подаватись до реєстрації в Україні, оскільки їхні назви і слогани прописані латиницею та можуть включати літери «Z» та «V» як ключові елементи бренду [44, с. 356].

Таким чином, сьогодні перед тим, як реєструвати торговельну марку, слід її перевіряти не лише на схожість із вже заявленими та зареєстрованими

марками, але й на відповідність таким критеріям охорони, як відповідність загальноновизнаним принципам моралі та публічного порядку.

Питання системного удосконалення законодавства України в галузі правової охорони торгових марок відповідно до реалій сьогоденного економічного розвитку України залишаються актуальними дивлячись на постійне ускладнення сфер та способів використання торгових марок і враховуючи те, що євроінтеграція вимагає підвищення стандартів правової охорони торгових марок. Вдосконалення правового регулювання охорони торгових марок потрібне для забезпечення порядку у сфері інтелектуальної діяльності і доведення його до європейського рівня, що передбачається механізмом реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Сьогодні є потреба в узгодженні правових норм стосовно правової природи права на торговельні марки.

Торговельна марка ЄС – потужний інструмент для компаній, які реалізують товари чи надають послуги на території країн ЄС, оскільки правова охорона охоплює одразу 27 держав-членів і відкриває ринок з майже 447 мільйонним населенням.

Визначення «торговельної марки», зазначене встановленою нормою ст. 492 ЦК України (у редакції від 28.06.2024) [103], де вказано, що торговельною маркою «може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів». Схоже визначення подається й у абз. 4 ст.1 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15.12.1993 № 3689-ХІІ (далі за текстом - Закон № 3689-ХІІ) (в редакції від 31.12.2023) [71] лише після зміни щодо неврегульованості понять «знаки для товарів і послуг» та «торговельна марка». У тексті Закону № 3689-ХІІ [71] були внесені зміни

після прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями» від 21.07.2020 № 815-IX (у редакції від 21.07.2020) [62]. У зв'язку з чим у тексті Закону № 3689-XII [71] слова «знаки для товарів і послуг» в усіх відмінках і числах замінено словами «торговельна марка» у відповідному відмінку і числі. У ст. 1 зазначеного закону розкривається термін «торговельна марка», під яким розуміється «позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від товарів і послуг інших осіб».

Внесення зазначених вище змін свідчить про якісне виконання Україною зобов'язань на виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [98].

Дослідження законодавства України про торговельні марки показало існування й інших недоліків. Наприклад, уточнення потребує норма ст. 493 ЦК України (у редакції від 28.06.2024) [103], в якій суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку визнаються і фізичні і юридичні особи. В Законі № 3689-XII (у редакції від 31.12.2023) [71] зазначається, що під поняттям «особа» потрібно розуміти будь-яку юридичну чи фізичну особу.

Тобто, у законодавстві України, на відміну від національних законодавств інших окремих країн, не має обмежень стосовно можливості реєстрації торговельних марок лише на ім'я фізичної чи юридичної особи, які займаються підприємницькою діяльністю. Хоча у ст. 18 Закону № 3689-XII (у редакції від 31.12.2023) [71] передбачено можливість достроково припинити право на торговельну марку у випадку не користування нею протягом п'яти років (у строк від закінчення п'ятирічного строку невикористання торговельної марки) – з однієї сторони, власник свідоцтва на торговельну марку (суб'єкт права на торговельну марку) не повинен обов'язково бути підприємцем, а з іншої – він зобов'язаний, коли не бажає

отримати негативні наслідки, використовувати право на торговельну марку, яке йому належить. Але, сама природа торговельної марки свідчить, що не кожна особа може бути визнана суб'єктом права на неї. Тому доцільно ч. 1 ст. 18 Закону № 3689-ХІІ (у редакції від 31.12.2023) [71] викласти у наступній редакції: власник свідоцтва, який займається підприємницькою діяльністю (виробляють товари/надають послуги) в будь-який час може відмовитися від нього повністю або частково на підставі заяви, поданої до НОІВ. Зазначена відмова набирає чинності від дати публікації відомостей про це в Бюлетені». Подібне формулювання зустрічається в законодавстві європейських країн (Німеччина) та зробить неможливим недобросовісну реєстрацію торгової/торговельної марки особами, які не є суб'єктами підприємницької діяльності і не планують використовувати торгово/торговельну марку в майбутньому.

Крім того, пропонується внести зміни до Закону № 3689-ХІІ (у редакції від 31.12.2023) [71] та ЦК України (у редакції від 28.06.2024) [103], в частині звуження кола осіб, що можуть набувати права інтелектуальної власності на торговельні марки, а саме такими особами можуть бути юридичні особи та фізичні особи, що здійснюють підприємницьку діяльність.

Ще однією проблемою законодавства України у сфері торговельних марок є недостатня урегульованість відносин стосовно колективних торговельних марок. Відсутність в Україні відповідного правового забезпечення застосування колективної торговельної марки для підприємців створює загрозу діловій репутації, створює умови для зловживання недобросовісними конкурентами, ускладнює залучення ними іноземних інвестицій під товари, марковані такою маркою. Й хоча ст.1 Закону №3689-ХІІ (редакція від 31.12.2023) [71], надає визначення колективної торговельної марки, колективна торговельна марка є «позначення, за яким товари і послуги учасників об'єднання осіб, під яким розуміють будь-яку

сукупність осіб незалежно від її організаційно-правової форми та складу та існування якого не суперечить законодавству держави, в якій воно створено, відрізняються від товарів і послуг інших осіб», проте, на нашу думку, воно є неповне та потребує тлумачень й роз'яснень.

Зокрема, ч. 5 ст. 5 Закону № 3689-ХІІ (у редакції від 31.12.2023) [71], якою надається право на одержання свідоцтва у порядку, встановленому цим Законом, має будь-яка особа, об'єднання осіб або їх правонаступники. Закономірно виникає наступне питання: про яке об'єднання йде мова у законі – про об'єднання фізичних осіб, про об'єднання юридичних осіб чи про об'єднання тих й інших. Логічним здається, що мова може йти скоріш за все про об'єднання як фізичних так і юридичних осіб. Відносно юридичних осіб, то є очевидним, що Закон № 3689-ХІІ (у редакції від 31.12.2023) [71] зазначено такі об'єднання юридичних осіб, які зареєстрували колективну торговельну марку. Проте, заміна чітких положень на термін «об'єднання осіб» є досить невдалою, зважаючи на те, що під об'єднанням також можна розуміти об'єднання фізичних осіб, які не можуть бути суб'єктом права на торговельну марку. Тому, у зазначеному законі необхідно чітко визначити ознаки колективної торговельної марки, її специфічні особливості і порядок реєстрації. Для цього можна запропонувати прописати у Законі № 3689-ХІІ (у редакції від 31.12.2023) [71] наступну норму про колективну торговельну марку: «колективною торговельною маркою є торговельна марка, призначена для позначення послуг або товарів, що ними виробляються та зареєстрована на ім'я об'єднання юридичних осіб незалежно від її організаційно-правової форми та складу, існування якого не суперечить законодавству держави. Колективна торговельна марка є об'єктом виключного права об'єднання як такого. Умови використання колективної торговельної марки закріплюються в статуті колективної торговельної марки. Колективна

торговельна марка і право на її використання не можуть бути передані іншим суб'єктам, що не входять в об'єднання...» [71].

Наступним питанням у законодавстві про охорону торговельних марок, яке потребує удосконалення є відсутність у законодавчих актах визначення сертифікаційного знаку, хоча ч. 3 ст. 6 Закону № 3689-ХІІ (у редакції від 31.12.2023) [71] заборонено реєструвати як торговельні марки позначення, які є «..знаками відповідності (сертифікаційними знаками), зареєстрованими у встановленому порядку..». Здається нелогічною п.1 ст.16 Закону № 3689-ХІІ(у редакції від 31.12.2023) [71], якою зазначається, що: «..права, які випливають із свідоцтва, діють з дати подання заявки на реєстрацію..» [71]. У результаті, може виникнути думка, що для початку існування інтелектуальних прав на торговельну марку досить тільки подати заявку в УКРНОІВІ. Тоді виникає логічне питання: для чого проводити експертизу заявки на торговельні марки? Однак, як відомо, проблема виникне у випадку, коли заявнику буде відмовлено у реєстрації торговельної марки, або появиться особа, яка подала таку заявку раніше. Оскільки об'єкта охорони до реєстрації торговельної марки ще немає. Для уникнення подібної колізії слід чітко визначити те, що майнові права на торговельну марку є діючими з часу її реєстрації.

Законодавство України серед усіх способів реалізації прав на торговельні марки фактично регулює два (виходячи із переліку майнових прав інтелектуальної власності на торговельні марки):

- 1) використання торговельної марки;
- 2) розпорядження правами на торговельну марку.

За таких умов, в частині розпорядження правом на торговельну марку норми ЦК України (у редакції від 28.06.2024) [103], передбачені загальні положення для усіх об'єктів інтелектуальної власності відносно ліцензійного договору, договору комерційної концесії, договору про передання виключних майнових прав на торговельні марки. Як свідчить

практика господарської діяльності, сьогодні в господарському обороті все більш затребуваними стають й інші способи реалізації майнових прав на торговельну марку, наприклад, шляхом внесення таких прав в статутний капітал підприємств, внесення таких прав до спільної діяльності, використання їх як предмета застави. Відсутність спеціальних норм щодо особливостей застави обумовлюють виникнення спорів при реалізації прав на торговельну марку [103]. Проте, в нормах ч. 2 ст. 157 ГК України (у редакції від 08.03.2024) [7] умови використання торговельної марки у сфері господарювання визначаються законом [7].

Таким чином, Закон «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (у редакції від 31.12.2023) [71] відображає реальні потреби застосування торговельних марок, зокрема і під час експорту (ввезення) та імпорту (вивезення) товару, навіть у рекламі та в мережі Інтернет, в тому числі у доменних іменах.

Наприклад, ч. 4 ст.16 Закону № 3689-ХІІ (у редакції від 31.12.2023) [71] визнає використанням торговельної марки нанесення на будь-який товар, для якого торговельну марку зареєстровано, на упаковку, в якій міститься такий товар, вівіску, пов'язану з ним, етикетку, нашивку, бирку чи інший прикріплений до товару предмет, зберігання такого товару із зазначеним нанесенням торговельної марки з метою пропонування для продажу, пропонування його для продажу, імпорт (ввезення) та експорт (вивезення); застосування її під час пропонування та надання будь-якої послуги, для якої торговельну марку зареєстровано; застосування її в діловій документації чи в рекламі та в мережі Інтернет [71].

Торговельна марка визнається використаною, якщо її застосовано у формі зареєстрованої торговельної марки, а також у формі, що відрізняється від зареєстрованої торговельної марки лише окремими елементами, якщо це не змінює в цілому відмітності торговельної марки.

Підвищення ефективності охорони торговельних марок можливе тільки при правильному визначенні стратегічних напрямів розвитку. Зважаючи на це, напрямами визнається врегульоване нормами адміністративного права на основі принципу законності поведінка учасників відносин у сфері інтелектуальної власності на торговельні марки, яка забезпечується за допомогою створення ефективної структури органів виконавчої влади, забезпечення їх оптимальної структури та компетенції, покликана забезпечити поступальний розвиток відносин комерціалізації у сфері інтелектуальної власності, сприятливий діловий та інвестиційний клімат в країні. Досвід країн ЄС доводить, що правопорядок у сфері інтелектуальної власності на торговельні марки багато в чому залежить від ефективності роботи та злагодженості дій органів виконавчої влади.

Як зазначає О.С. Передерій, нині перспективним завданням юридичної науки є обґрунтування найбільш ефективних способів подальшої імплементації правових стандартів регулювання суспільних відносин, які на рівні ЄС визнаються модельними [51, с. 57].

Висновки. В результаті проведеного аналізу та здійсненого дослідження у сфері охорони торговельних марок в Україні можливо дійти до висновку, що постійне удосконалення в цій сфері призвело до поетапного формування та подальшого ефективного функціонування системи правової охорони торговельних марок.

У загальному можна зробити висновок, що наразі правова охорона торговельних марок в Україні максимально наближена до міжнародних та європейських стандартів і в більшості випадків відповідає вимогам міжнародних конвенцій та договорів, до яких приєдналася Україна. Сьогодні у національному законодавстві у сфері охорони права на торговельні марки використані сучасні досягнення правової науки, тобто в Україні вже сформовано відповідні умови для забезпечення ефективної правової охорони торговельних марок.

Однак, все ж таки існують моменти, які необхідно покращити.

По-перше, удосконалення чинного національного законодавства з метою усунення термінологічної невизначеності, яка спричиняє неоднозначні трактування тотожних понять, непорозумінь та правових казусів.

По-друге, потребують визначення на законодавчому рівні умови подання та розгляду заявок на такі нетрадиційні торговельні марки, як рухові, голографічні, нюхові, позиційні, смакові знаки тощо. Сьогодні в Україні відсутнє законодавство й технічні можливості для реєстрації таких торговельних марок, що унеможливує надання правової охорони для них.

Враховуючи це, можна зазначити, що подальше вдосконалення правової охорони торговельних марок із врахуванням запропонованих заходів, дасть можливість остаточно усунути існуючі недоліки та сформувати відносно самостійний комплексний інститут національного права в сфері охорони торговельних марок [43, с. 64].

Наразі є актуальним питання охорони права інтелектуальної власності на торговельні марки на тимчасово окупованих територіях. І цієї проблематики не приділяється недостатньо уваги, незважаючи на те, що зазначена сфера також зазнала значного порушення внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Цим зумовлюється потреба у вироблені нових теоретичних та практичних підходів щодо порядку (процедури) відповідної правової охорони торговельних марок на тимчасово окупованих територіях.

Таким чином, зміни національної правової системи України, зокрема у сфері інтелектуальної власності на торговельні марки, визначають участі у напрямках функціонування ЄС, створюють реальне підґрунтя для пришвидшення вступу України до ЄС.

Література

1. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (as amended on 23 January 2017). The TRIPS Agreement is Annex 1C of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, signed in Marrakesh, Morocco. 15 April 1994. URL: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/31bis_trips_01_e.htm (дата звернення: 30.07.2024).

2. Бошицький Ю. Л. Поняття, значення торговельної марки та прав на неї в контексті розбудови національної ринкової економіки. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 2. С. 169-176. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/handle/123456789/25094> (дата звернення: 30.07.2024).

3. Віденська угода про заснування Міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків від 12.06.73 р. (поточна редакція — Приєднання від 18.02.2009) (ратифікована Законом України від 18.02.090 № 1000-VI. Угода набрала чинності для України 29.07.2009). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_h33#Text (дата звернення: 30.07.2024).

4. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ)//Постійне представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві. *geneva.mfa.gov.ua*. URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2610-wipo> (дата звернення: 30.07.2024).

5. Convention de Paris pour la protection de la propriété industrielle (...modifiée le 28 septembre 1979) (Texte authentique). Organisation mondiale de la propriété intellectuelle (OMPI) TRT/PARIS/001. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/288516> (дата звернення: 30.07.2024).

6. GLOBAL 500 2024 The annual report on the most valuable and strongest global brands/name from the screen. URL: <https://brandirectory.com/rankings/global/> (дата звернення: 30.07.2024).

7. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003р. №436-IV (у редакції від 08.03.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

8. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII (у редакції від 19.07.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

9. Довгань Г. В. Правова охорона об'єктів промислової власності на західноукраїнських землях у складі Польщі у 20-30х роках ХХ ст. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2008. № 4. С. 16-24.

10. Довгань Г.В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект): дис. на здобуття наук. ст. канд. юрид. наук: 12.00.01. Львів, 2008, 222 с. URL: <https://pravo.studio/intelektualnoji-vlasnosti-pravo/visnovki-90144.html> (дата звернення: 30.07.2024).

11. Довгань Г. В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект): автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.01. Л., 2009. 16 с

12. Дорогіх О. М. Правові засади європейської інтеграції України. Сучасні проблеми розвитку права та економіки в інноваційному суспільстві: зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції., 20 березня 2020 року. Велико-Тирново, Болгарія: ACCESS PRESS, 2020. С. 54-63. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/Tezy_Bolgaria_03.20/Tezy_Bolgaria_03.20_10.pdf (дата звернення: 30.07.2024).

13. Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights. *Official Journal of the European Union*. 2004. 195, 2.6. 16-25. URL: <https://eur->

lex.europa.eu/legal-

content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0048R%2801%29 (дата звернення: 30.07.2024).

14. Директива 2008/95/ЄС від 22 жовтня 2008 р. Європейського Парламенту та Ради про наближення законодавств держав-членів щодо торговельних марок (у редакції-прийняття від 16.12.2015). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_031-15#Text (дата звернення: 30.07.2024).

15. Директива Ради ЄС від 21 грудня 1988 р. про наближення законодавства держав-членів, що стосується торговельних марок (89/104/ЄЕС) (ОВ L 040, 11.02.1989 р., с. 1). URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_352 (дата звернення: 30.07.2024).

16. Договір про закони щодо товарних знаків від 27 жовтня 1994 р. (Ратифікація від редакції від 13.10.1995). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_102#Text (дата звернення: 30.07.2024).

17. ЄС та Україна домовилися про підтримку інтеграції України до системи інтелектуальної власності ЄС. *nipo.gov.ua*. URL: <https://nipo.gov.ua/ies-ta-ukraina-domovylysia-pro-pidtrymku-intehratsii-ukrainy-do-systemy-intelektualnoi-vlasnosti-ies/> (дата звернення: 30.07.2024).

18. Загальна декларація прав людини (Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. (поточна редакція — прийняття від 10.12.1948). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 30.07.2024).

19. Звернення щодо реформи державної системи правової охорони інтелектуальної власності. URL: <https://uba.ua/ukr/news/5746> (дата звернення: 30.07.2024).

20. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022 рік. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu/zviti-pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu> (дата звернення: 30.07.2024).

21. Звіт за результатами проведення первинної оцінки стану імплементації права Європейського Союзу (Acquis ЄС). Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit_UA.pdf (дата звернення: 30.07.2024).

22. Іващенко В.А. Польська модель охорони промислової власності в Східній Галичині в 1923-1939 рр. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2017. С. 15-18.

23. Іващенко В.А. Правове регулювання охорони інтелектуальної власності на території Закарпаття у 1918–1938 рр. *Приватне та публічне право*. 2017. № 3. С. 45-48.

24. Іващенко В.А. Правове регулювання охорони інтелектуальної власності на території Північної Буковини в 1918-1939 рр. *Право і суспільство*. 2017. № 5-1. С. 10-13.

25. Інтелектуальна власність у цифрах. Показники діяльності у сфері інтелектуальної власності за I квартал 2024 року – УКРНОІВІ. Київ, 2024. 39 с. С. 11-12.

26. IP дайджест Євроінтеграції: відстежуємо прогрес IP сфери на шляху України до ЄС. *nipo.gov.ua*. URL: <https://nipo.gov.ua/ip-daidzhest-uevrointehratsii/> (дата звернення: 30.07.2024).

27. Капіца Ю.М. Правова охорона торговельних марок в Європейському Союзі та питання вдосконалення законодавства України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2005. Вип. 55, ч. 2. С. 95-103.

28. Капіца Ю.М. Уніфікація і гармонізація законодавства з охорони прав інтелектуальної власності держав-членів ЄС та законодавство України: дис ... докт. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2019. 472 с.

29. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV (у редакції від 19.07.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

30. Кодекс законів про працю України: Закон України від 23 липня 1996 р. першої редакції *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1971*, додаток до N 50, ст. 375 (у редакції від 30.06.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

31. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) Закон України: *Вводиться в дію Постановою Верховної Ради Української РСР N 8074-10* від 07.12.84, ВВР 1984, додаток до N 51, ст.1123) (у редакції від 23.06.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

32. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213 – 330): Закон України від 14.07.2015р., № 596-VIII (у редакції від 19.05.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

33. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14 липня 1967 р. *Офіційний сайт ЦДАВО (Центрального Державного архіву вищих органів влади та управління України)*. URL: https://tsdavo.gov.ua/gmedia-album/konstytucia_r-4-1967-1968/ (дата звернення: 30.07.2024).

34. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (у редакції від 01.01.2020). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст.

141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

35. Коренюк О. Міжнародно-правове регулювання обороту торгових марок. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 3. С. 69-77. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2017/03\(92\)/07.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2017/03(92)/07.pdf) (дата звернення: 30.07.2024).

36. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III (у редакції від 19.05.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

37. Кримінально-процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (у поточній редакції — визнання неконституційними окремих положень від 18.07.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> дата звернення: 30.07.2024).

38. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 р. (поточна редакція — Набрання чинності для України міжнародного договору від 25.12.1991). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134#Text (дата звернення: 30.07.2024).

39. Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (as amended on September 28, 1979) (Official translation). World Intellectual Property Organization (WIPO) TRT/MADRID-GP/001. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/283530> (дата звернення: 30.07.2024).

40. Madrid System: Managing International Trademark Registrations – Monitor Your International Registration. URL: <https://www.wipo.int/madrid/en/> (дата звернення: 30.07.2024).

41. Маньгора В.В., Манукян Б.А. Реформування державних органів у сфері інтелектуальної власності в Україні. *Наукові перспективи*. 2023. № 6 (36). С. 328-337.

42. Методичні рекомендації з окремих питань проведення експертизи заявки на знак для товарів та послуг: Наказ ДП «Український інститут промислової власності» від 07.04.2014 № 91 із змінами, внесеними наказами ДП «Український інститут інтелектуальної власності» від 22.01.2016 № 08, від 27.09.2018 № 145-Н/2018 та від 05.11.2018 № 172-Н/2018. URL: https://ukrpatent.org/i_upload/file/metod-rek-tm-05112018.pdf (дата звернення: 30.07.2024).

43. Михайлюк Г. О. Модернізація законодавчого регулювання права інтелектуальної власності в контексті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 5. С. 62-67.

44. Нечволода Є. Зміни законодавства про охорону прав на торговельні марки під впливом воєнних дій. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої Дню науки ННІ права (12 травня 2022 року) / За заг. ред. д.ю.н., акад. НАПрН України О.П. Орлюк, к.ю.н., доц. Г.З Стапенко, к.ю.н. А.В. Айдинян. К., 2022. С. 356-357.

45. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП) від 15 червня 1957 р., переглянута в Стокгольмі 14 липня 1967 р. і в Женеві 13 травня 1977 р. і змінена 28 вересня 1979 р. (поточна редакція — приєднання від 01.06.2000). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_066#Text (дата звернення: 30.07.2024).

46. ОРЛЮК Олена: «Прагнення прогресу в секторах інтелектуальної власності та інновацій – це наш внесок у цивілізаційний розвиток суспільства і держави». URL: <https://yvu.com.ua/olena-orlyuk-pragnennya->

progresu-v-sektorah-intelektualnoyi-vlasnosti-ta-innovatsij-tse-nash-vnesok-u-tsyvilizatsijnyj-rozvytok-suspilstva-i-derzhavy/ (дата звернення: 30.07.2024).

47. *Офіційний сайт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент)*. URL <https://ukrpatent.org/uk/articles/ukrnoivi-total-registration> (дата звернення: 30.07.2024).

48. Річний звіт/Annual report. 2023. *УКРНОІВІ*. Київ, 2024, 152 с.

49. Інтелектуальна власність у цифрах: Офіційний звіт УКРНОІВІ за 2023 рік. Показники діяльності у сфері інтелектуальної власності за 2023 рік. *УКРНОІВІ*. Київ, 2024. 40 с.

50. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року (*переглянута у Брюсселі 14 грудня 1900 р., у Вашингтоні 2 червня 1911 р., у Гаазі 6 листопада 1925 р., у Лондоні 2 червня 1934 р., у Лісабоні 31 жовтня 1958 р., у Стокгольмі 14 липня 1967 р., змінена 2 жовтня 1979 р.*). (Набрання чинності для України міжнародного договору від 25.12.1991). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text (дата звернення: 30.07.2024).

51. Передерій О.С. Інноваційні перетворення національної правової системи України як умова участі в європейських політиках. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Право»*. 2024. Вип. 37. С. 51-57.

52. Правила до Сінгапурського договору про право товарних знаків (поточна редакція — прийняття від 27.03.2006). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_h58#Text (дата звернення: 30.07.2024).

53. Правила складання, подання та проведення експертизи заявки на ТМ. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/pravyla-skladannya-podannya-ta-provedennya-ekspertyzy-zayavky-na-tm/> (дата звернення: 30.07.2024).

54. Планують затвердити Правила складання та подання заявки на торговельну марку та на міжнародну реєстрацію торговельної марки. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-planiruyut-utverdit-pravila-sostavleniya-i-podachi-zayavki-na-torgovuyu-marku-i-mezhdunarodnuyu-registraciyu-torgovoj-marki> (дата звернення: 30.07.2024).

55. Право інтелектуальної власності: підруч. / А. В. Аксютіна, Л. В. Межевська, О. В. Нестерцова-Собакарь та ін. ; за заг. ред. і передм. д-ра юрид наук, доц. Т. В. Ярошевської. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 336 с.

56. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіци: кол. Авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін. К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. 1104 с.

57. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 (в редакції від 10.05.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

58. Про власність: Закон Української РСР N 697-XII від 7 лютого 1991 року (Втрата чинності від 20.06.2007). *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. N 20. Ст. 249. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-12#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

59. Про власність в СРСР: Закон СРСР N 1305-1 від 6 березня 1990 р. (Закон втратив силу від 21.04.2022 (Закон не застосовується на території України згідно із Законом 2215-IX (2215-20) від 21.04.2022). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1305400-90#Text> (дата звернення: 25.07.2024).

60. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності: Закон України від 16 червня 2020 р. №703-IX (редакція від 01.01.2023). *Відомості Верховної Ради*

України. 2020. № 45. Ст. 387. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703-20#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

61. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності: Закон України від 20 березня 2023 р. № 2974-IX (у поточній редакції — Прийняття від 20.03.2023). *Відомості Верховної Ради*. 2023. № 63. Ст. 209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2974-20#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

62. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентним зловживаннями Закон України від 21 липня 2020 р., № 815-IX (у редакції від 21.07.2020). *Відомості Верховної Ради*. 2020, № 51. Ст. 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/815-20#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

63. Про деякі питання Національного органу інтелектуальної власності: розпорядження КМУ від 28.10. 2022 р. № 943-р. (редакція — прийняття від 28.10.2022). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 30.10.2024).

64. Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну: Закон України від 22 травня 2022 р. № 2265-IX (у редакції від 31.03.2023). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

65. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки: Закон України від 9 квітня 2015 р. № 317-VIII (у редакції

від 27.07.2023). *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

66. Про затвердження Положення про Комісію з надання дозволу на використання в торговельній марці офіційної назви та міжнародного літерного коду держави Україна та/або на включення до зображення торговельної марки імітації малого Державного Герба України: наказ Міністерства економіки України від № 19944 від 20.12.2023 (Прийняття від 20.12.2023; Набрання чинності, відбулась 27.02.2024). *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0188-24#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

67. Про затвердження Правил складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг: наказ Держпатенту №116 від 28.07.1995 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 02.08.1995 за № 276/812. (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Держпатенту №72 z0416-97) від 20.08.97; Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 578 (z0811-11) від 14.06.2011) (редакція від 25.07.2011). *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0276-95#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

68. Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 01квітня 2022 р. № 2174-IX. (прийняття від 01.04.2022; Набрання чинності, відбулась 13.04.2022). *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2174-20> (дата звернення: 30.07.2024).

69. Проект наказу Міністерство економіки України «Про затвердження Правил складання, подання заявки на торговельну марку, заявки на міжнародну реєстрацію торговельної марки та проведення експертизи заявки на торговельну марку, міжнародної реєстрації

торговельної марки з поширенням на Україну». URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=0ca22ba1-2fa5-48ad-b56e-e07de72ad599&title=ProktNakazuMinisterstvaEkonomikiUkrainiproZatverdzhenniaPravilSkladannia-PodanniaZaiavkiNaTorgovelnuMarku-ZaiavkiNaMizhnarodnuRestratsiiuTorgovelnoiMarkiTaProvedenniaEkspertiziZaiavkiNaTorgovelnuMarku-MizhnarodnoiRestratsiiTorgovelnoiMarkiZPoshirenniamNaUkrainu> (дата звернення: 30.07.2024).

70. Про Національний орган інтелектуальної власності: розпорядження КМУ № 1267-р від 13 жовтня 2020 р.: (Розпорядження втратило чинність на підставі Розпорядження КМ № 943-р від 28.10.2022) (Втрата чинності від 08.11.2022). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2022-%D1%80#n7> (дата звернення: 30.07.2024).

71. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-ХІІ (зі змінами редакції Закону № 815-ІХ від 21.07.2020) (у редакції від 31.12.2023). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

72. Про приєднання України до Віденської угоди про заснування Міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків: Закон України від 18 лютого 2009 року N 1000-VI (у поточній редакції — Прийняття від 18.02.2009). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000-17#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

73. Про приєднання України до Ніщцької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків: Закон України №1763-ІІІ від 1 червня 2000 р. (поточна редакція — прийняття від 01.06.2000).

Відомості Верховної Ради України. 2000. N 35. Ст. 284. RL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1762-14#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

74. Про приєднання України до Найробського договору про охорону Олімпійського символу: указ Президента України від 13.03.1998 N 192/98 (поточна редакція — прийняття від 13.03.1998). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192/98#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

75. Про приєднання України до Протоколу до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків: Закон України №1763-III від 1 червня 2000 р. (нова редакція від 18.07.2003). *Відомості Верховної Ради України*. 2000. N 35. Ст. 285. (Закон в редакції Закону N 941-IV (941-15) від 05.06.2003, // ВВР, 2003, №39, ст. 340). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1763-14#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

76. Про Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі від 5 лютого 2008 року (*Протокол ратифіковано Законом N 250-VI (250-17) від 10.04.2008, ВВР, 2008, N 23, ст.213*) (набрання чинності від 16.05.2008). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_049#Text (дата звернення: 30.07.2024).

77. Про Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, прийнятий в Мадриді 28 червня 1989 р. (у поточній редакції — приєднання від 01.06.2000). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_583#Text (дата звернення: 30.07.2024).

78. Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (as amended on November 12, 2007)(Authentic text). *World Intellectual Property Organization (WIPO)*.

TRT/MADRIDP-GP/001. URL:<https://www.wipo.int/wipolex/en/text/283484>
(дата звернення: 30.07.2024).

79. Про ратифікацію Договору про закони щодо товарних знаків: Закон України від 13 жовтня 1995 р. №380/95-ВР(поточна редакція — прийняття від 13.10.1995). *Відомості Верховної Ради України*. 1995. 37. Ст. 281. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

80. Про ратифікацію Сінгапурського договору про право товарних знаків: Закон України від 15 квітня 2009 р. N 1263-VI (Прийняття від 15.04.2009). *Відомості Верховної Ради України*. 2009. N 39. Ст. 547. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1263-17#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

81. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16 вересня 2014р. № 1678-VII (поточна редакція — прийняття від 16.09.2014). *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 40. Ст. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2> (дата звернення: 30.07.2024).

82. Регламент Ради (ЄС) № 40/94 від 20 грудня 1993 року щодо торговельної марки Співтовариства (ОБ L 11, 14.01.1994, с.1). URL <https://minjust.gov.ua/files/31370> (дата звернення: 30.07.2024).

83. Римарчук Г.С. Адміністративно-правове забезпечення права інтелектуальної власності в Україні: дис. канд. юрид. наук; спец. 12.00.07; Нац. унів, «Львівська політехніка». Львів, 2013. 247 с.

84. Сінгапурський договір про право товарних знаків від 2006 року (поточна редакція — ратифікація від 15.04.2009)». *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_h54#Text (дата звернення: 30.07.2024).

85. Singapore Treaty on the Law of Trademarks (adopted at Singapore on March 27, 2006. Authentic text). *World Intellectual Property Organization (WIPO)*. TRT/SINGAPORE/001. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/290019> (дата звернення: 30.07.2024).

86. Summary of the Nairobi Treaty on the Protection of the Olympic Symbol (1981). *WIPO-Administered Treaties*. URL: https://www.wipo.int/treaties/en/ip/nairobi/summary_nairobi.h (дата звернення: 30.07.2024).

87. Summary of the Vienna Agreement Establishing an International Classification of the Figurative Elements of Marks (1973). *WIPO-Administered Treaties*. URL: https://www.wipo.int/treaties/en/classification/vienna/summary_vienna.html (дата звернення: 30.07.2024).

88. The Singapore Treaty on the Law of Trademarks (STLT). URL: <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/singapore/> (дата звернення: 30.07.2024).

89. The Top 100 Most Valuable Brands in 2024. URL: <https://posts.voronoiiapp.com/business/The-Top-100-Most-Valuable-Brands-in-2024-586> (дата звернення: 30.07.2024).

90. Стратегічний план розвитку ІР офісу на 2024-2028 рр. *УКРНОІВІ*. Київ, 2024. 158 с. URL: [Stratehichnyyi_plan_rozvytku_UKRNOIVI_2024-2028-web.pdf](https://www.ukrnoivi.gov.ua/wp-content/uploads/2024/07/Stratehichnyyi_plan_rozvytku_UKRNOIVI_2024-2028-web.pdf) (дата звернення: 30.07.2024).

91. The Vienna Classification (VCL) URL: <https://nivilo.wipo.int/vienna9/index.htm?lang=EN> (дата звернення: 30.07.2024).

92. Ткачук Г.В. Реалізація і захист прав суб'єктів господарювання на торговельні марки. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії. Вінниця, 2020. 215 с. URL:

<https://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/9168/9115> (дата звернення: 30.07.2024).

93. Trademark Law Treaty (TLT) (adopted at Geneva on October 27, 1994)(Authentic text). *World Intellectual Property Organization (WIPO)*. TRT/TLT/001. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/294357> (дата звернення: 30.07.2024).

94. Vienna Agreement. *WIPO-Administered Treaties*. URL: https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/ShowResults?start_year=ANY&end_year=ANY&search_what=C&code=ALL&treaty_id=13 (дата звернення: 30.07.2024).

95. Vienna Classification. Frequently Asked Questions: Vienna Classification. *WIPO-Administered Treaties*. URL: <https://www.wipo.int/classifications/vienna/en/faq.html> (дата звернення: 30.07.2024).

96. Vienna Classification. Previous editions. *World Intellectual Property Organization*. URL: https://www.wipo.int/classifications/vienna/en/ITsupport/old_editions/index.html (дата звернення: 30.07.2024).

97. World Intellectual Property Organization (WIPO). URL: <https://www.uspto.gov/> (дата звернення 30.07.2024).

98. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншою сторони (Угоду ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014) (редакція від 25.10.2022). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 30.07.2024).

99. УГОДА про заснування Світової організації торгівлі (Дата підписання: 15.04.1994; Дата набрання чинності для України: 16.05.2008) (редакція від 27.11.2014). *Верховна Рада України*. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342#Text (дата звернення: 30.07.2024).

100. Угода про заходи щодо попередження та припинення використання неправдивих товарних знаків та географічних зазначень, підписана 4 червня 1999 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_225#Text (дата звернення: 30.07.2024).

101. Генеральна угода про тарифи й торгівлю 1994 року (Додаток 1А до Угоди про заснування Світової організації торгівлі) (Прийняття від 15.04.1994). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_003#Text (дата звернення: 30.07.2024).

102. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) 1993 р. (Додаток 1С до Угоди про заснування Світової організації торгівлі) (редакція від 06.12.2005). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (дата звернення: 30.07.2024).

103. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 2341-III (у редакції від 28.06.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

104. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV (у редакції від 19.07.2024). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 30.07.2024).

105. Чукаєва А., Крикун В. Особливості розвитку та становлення інституту охорони прав на об'єкти промислової власності. *Юридичний вісник*. 2022. № 5. С. 99-108; 103-104. URL:

<http://yurvisnyk.in.ua/index.php/yuridichnij-visnik-5-2022.html>;

http://yurvisnyk.in.ua/v5_2022/11.pdf (дата звернення: 30.07.2024).

106. Шишко І. Воєнний маркетинг & торговельні марки: етичні аспекти реєстрації торговельних марок. *Юрист&Закон*. 2023. № 24. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA016762 (дата звернення: 30.07.2024).

107. Ярошевська Т. В. Проблеми охорони прав промислової власності в Україні: моногр. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 372 с.

References

1. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (as amended on 23 January 2017). The TRIPS Agreement is Annex 1C of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, signed in Marrakesh, Morocco. 15 April 1994. URL: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/31bis_trips_01_e.htm (date of access: 30.07.2024).

2. Boshytskyi Yu. L. Poniattia, znachennia torhovelnoi marky ta prav na nei v konteksti rozbudovy natsionalnoi rynkovoї ekonomiky. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. 2009. № 2. S. 169-176. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/25094> (date of access: 30.07.2024).

3. Videnska uhoda pro zasnuvannia Mizhnarodnoi klasyfikatsii zobrazhuvalnykh elementiv znakiv vid 12.06.73 r. (potochna redaktsiia — Pryiednannia vid 18.02.2009) (ratyfikovana Zakonom Ukrainy vid 18.02.090 № 1000-VI. Uhoda nabrala chynnosti dlia Ukrainy 29.07.2009). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_h33#Text (date of access: 30.07.2024).

4. Vsesvitnia orhanizatsiia intelektualnoi vlasnosti (VOIV)//Postiine predstavnytstvo Ukrainy pry viddilenni OON ta inshykh mizhnarodnykh

orhanizatsiakh u Zhenevi. geneva.mfa.gov.ua. URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2610-wipo> (date of access: 30.07.2024).

5. Convention de Paris pour la protection de la propriété industrielle (...modifiée le 28 septembre 1979) (Texte authentique). Organisation mondiale de la propriété intellectuelle (OMPI) TRT/PARIS/001. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/288516> (date of access: 30.07.2024).

6. GLOBAL 500 2024 The annual report on the most valuable and strongest global brands/name from the screen. URL <https://brandirectory.com/rankings/global/> (date of access: 30.07. 2024).

7. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003r. №436-IV (u redaktsii vid 08.03.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (date of access: 30.07.2024).

8. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 lystopada 1991 r. № 1798-XII (u redaktsii vid 19.07.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (date of access: 30.07.2024).

9. Dovhan H. V. Pravova okhorona obektiv promyslovoi vlasnosti na zakhidnoukrainskykh zemliakh u skladi Polshchi u 20-30kh rokakh KhKh st. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. 2008. № 4. S. 16-24.

10. Dovhan H.V. Stanovlennia ta rozvytok zakonodavstva Ukrainy pro intelektualnu vlasnist (istoryko-pravovyi aspekt): dys. na zdobuttia nauk. st. kand. yuryd. nauk: 12.00.01. Lviv, 2008, 222 s. URL: <https://pravo.studio/intelektualnoji-vlasnosti-pravo/visnovki-90144.html> (date of access: 30.07.2024).

11. Dovhan H. V. Stanovlennia ta rozvytok zakonodavstva Ukrainy pro intelektualnu vlasnist (istoryko-pravovyi aspekt): avtoref. dys. kand. yuryd. nauk: 12.00.01. L., 2009. 16 s

12. Dorohikh O. M. Pravovi zasady yevropeiskoi intehratsii Ukrainy. Suchasni problemy rozvytku prava ta ekonomiky v innovatsiinomu suspilstvi: zb.

nauk. prats za materialamy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii:, 20 bereznia 2020 roku. Velyko-Tyrnovo, Bolhariia: ACCESS PRESS, 2020. S. 54-63. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/Tezy_Bolgaria_03.20/Tezy_Bolgaria_03.20_10.pdf (date of access: 30.07.2024).

13. Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights. Official Journal of the European Union. 2004. 195, 2.6. 16-25. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0048R%2801%29> (date of access: 30.07.2024).

14. Dyrektyva 2008/95/IeS vid 22 zhovtnia 2008 r. Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady pro nablyzhennia zakonodavstv derzhav-chleniv shchodo torhovelynykh marok (u redaktsii-pryiniattia vid 16.12.2015). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_031-15#Text (date of access: 30.07.2024).

15. Dyrektyva Rady YeS vid 21 hrudnia 1988 r. pro nablyzhennia zakonodavstva derzhav-chleniv, shcho stosuietsia torhovelynykh marok (89/104/IeEC) (OV L 040, 11.02.1989 r., s. 1). URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_352 (date of access: 30.07.2024).

16. Dohovir pro zakony shchodo tovarnykh znakiv vid 27 zhovtnia 1994 r. (Ratyfikatsiia vid redaktsii vid 13.10.1995). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_102#Text (date of access: 30.07.2024).

17. YeS ta Ukraina domovylysia pro pidtrymku intehratsii Ukrainy do systemy intelektualnoi vlasnosti YeS. nipo.gov.ua. URL: <https://nipo.gov.ua/ies-ta-ukraina-domovylysia-pro-pidtrymku-intehratsii-ukrainy-do-systemy-intelektualnoi-vlasnosti-ies/> (date of access: 30.07.2024).

18. Zahalna deklaratsiia prav liudyny (Pryiniata i proholoshena rezoliutsiieiu 217 A (III) Heneralnoi Asamblei OON vid 10 hrudnia 1948 r.

(potochna redaktsiia — pryiniattia vid 10.12.1948). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (date of access: 30.07.2024).

19. Zvernennia shchodo reformy derzhavnoi systemy pravovoi okhorony intelektualnoi vlasnosti. URL: <https://uba.ua/ukr/news/5746> (date of access: 30.07.2024).

20. Zvit pro vykonannia uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom za 2022 rik. Uriadovyi portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu/zviti-pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu> (date of access: 30.07.2024).

21. Zvit za rezultatamy provedennia pervynnoi otsinky stanu implementatsii prava Yevropeiskoho Soiuzu (Acquis YeS). Uriadovyi ofis koordynatsii yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehratsii. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit_UA.pdf (date of access: 30.07.2024).

22. Ivashchenko V.A. Polska model okhorony promyslovoi vlasnosti v Skhidnii Halychyni v 1923-1939 rr. Natsionalnyi yurydychnyi zhurnal: teoriia i praktyka. 2017. C. 15-18.

23. Ivashchenko V.A. Pravove rehuliuвання okhorony intelektualnoi vlasnosti na terytorii Zakarpattia u 1918–1938 rr. Pryvatne ta publichne pravo. 2017. № 3. S. 45-48.

24. Ivashchenko V.A. Pravove rehuliuвання okhorony intelektualnoi vlasnosti na terytorii Pivnichnoi Bukovyny V 1918-1939 rr. Pravo i suspilstvo. 2017. № 5-1. S. 10-13.

25. Intelektualna vlasnist u tsyfrakh. Pokaznyky diialnosti u sferi intelektualnoi vlasnosti za I kvartal 2024 roku – UKRNOIVI. Kyiv, 2024. 39 c. S. 11-12.

26. IP daidzhest Yevrointehratsii: vidstezhuiemo prohres IP sfery na shliakhu Ukrainy do YeS. nipo.gov.ua. URL: <https://nipo.gov.ua/ip-daidzhest-yevrointehratsii/> (date of access: 30.07.2024).

27. Kapitsa Yu.M. Pravova okhorona torhovelnykh marok v Yevropeiskomu Soiuzi ta pytannia vdoskonalennia zakonodavstva Ukrainy. Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn. 2005. Vyp. 55, ch. 2. S. 95-103.

28. Kapitsa Yu.M. Unifikatsiia i harmonizatsiia zakonodavstva z okhorony prav intelektualnoi vlasnosti derzhav-chleniv YeS ta zakonodavstvo Ukrainy: dys ... dokt. yuryd. nauk: 12.00.03. Kyiv, 2019. 472 s.

29. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 lypnia 2005 r. № 2747-IV (u redaktsii vid 19.07.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (date of access: 30.07.2024).

30. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 23 lypnia 1996 r. pershoi redaktsii Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR (VVR), 1971, dodatok do N 50, st. 375 (u redaktsii vid 30.06.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (date of access: 30.07.2024).

31. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (statti 1 -212-24) Zakon Ukrainy: Vvodytsia v diiu Postanovoiu Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR N 8074-10 vid 07.12.84, VVR 1984, dodatok do N 51, st.1123) (u redaktsii vid 23.06.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (date of access: 30.07.2024).

32. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (statti 213 – 330): Zakon Ukrainy vid 14.07.2015r., № 596-VIII (u redaktsii vid 19.05.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text> (date of access: 30.07.2024).

33. Konventsiiia pro zasnuvannia Vsesvitnoi orhanizatsii intelektualnoi vlasnosti vid 14 lypnia 1967 r. Ofitsiinyi sait TsDAVO (Tsentralnoho

Derzhavnoho arkhivu vyshchykh orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy). URL: https://tsdavo.gov.ua/gmedia-album/konstytucia_r-4-1967-1968/ (date of access: 30.07.2024).

34. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28.06.1996 № 254k/96-VR (u redaktsii vid 01.01.2020). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 30. St. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (date of access: 30.07.2024).

35. Koreniuk O. Mizhnarodno-pravove rehuliuвання oborotu torhovykh marok. Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo. 2017. № 3. S. 69-77. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2017/03\(92\)/07.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2017/03(92)/07.pdf) (date of access: 30.07.2024).

36. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 5 kvitnia 2001 r. № 2341-III (u redaktsii vid 19.05.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (date of access: 30.07.2024).

37. Kryminalno-protseusualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 r. № 4651-VI (u potochnii redaktsii — vyznannia nekonstytutsiinymy okremykh polozhen vid 18.07.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> date of access: 30.07.2024).

38. Madrydska uhoda pro mizhnarodnu reiestratsiiu znakiv vid 14 kvitnia 1891 r. (potochna redaktsiia — Nabrannia chynnosti dlia Ukrainy mizhnarodnoho dohovoru vid 25.12.1991). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134#Text (date of access: 30.07.2024).

39. Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (as amended on September 28, 1979) (Official translation). World Intellectual Property Organization (WIPO) TRT/MADRID-GP/001. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/283530> (date of access: 30.07.2024).

40. Madrid System: Managing International Trademark Registrations – Monitor Your International Registration. URL: <https://www.wipo.int/madrid/en/> (date of access: 30.07.2024).

41. Manhora V.V., Manukian B.A. Reformuvannia derzhavnykh orhaniv u sferi intelektualnoi vlasnosti v Ukraini. Naukovi perspektyvy. 2023. № 6 (36). S. 328-337.

42. Metodychni rekomendatsii z okremykh pytan provedennia ekspertyzy zaiavky na znak dlia tovariv ta posluh: Nakaz DP «Ukrainskyi instytut promyslovoi vlasnosti» vid 07.04.2014 № 91 iz zminamy, vneseny my nakazamy DP «Ukrainskyi instytut intelektualnoi vlasnosti» vid 22.01.2016 № 08, vid 27.09.2018 № 145-N/2018 ta vid 05.11.2018 № 172-N/2018. URL: https://ukrpatent.org/i_upload/file/metod-rek-tm-05112018.pdf (date of access: 30.07.2024).

43. Mykhailiuk H. O. Modernizatsiia zakonodavchoho rehuliuвання prava intelektualnoi vlasnosti v konteksti Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta YeS. Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2013. № 5. S. 62-67.

44. Nechvoloda Ye. Zminy zakonodavstva pro okhoronu prav na torhovelni marki pid vplyvom voiennykh dii. Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoj Dniu nauky NNI prava (12 travnia 2022 roku) / Za zah. red. d.iu.n., akad. NAPrN Ukrainy O.P. Orliuk, k.iu.n., dots. H.Z Stapenko, k.iu.n. A.V. Aidynian. K., 2022. S. 356-357.

45. Nitstska uhoda pro Mizhnarodnu klasyfikatsiiu tovariv i posluh dlia reiestratsii znakov (MKTP) vid 15 chervnia 1957 r., perehliana v Stokholmi 14 lypnia 1967 r. i v Zhenevi 13 travnia 1977 r. i zminena 28 veresnia 1979 r. (potochna redaktsiia — pryiednannia vid 01.06.2000). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_066#Text (date of access: 30.07.2024).

46. ORLIuK Olena: «Prahennia prohresu v sektorakh intelektualnoi vlasnosti ta innovatsii – tse nash vnesok u tsyvilizatsiinyi rozvytok suspilstva i derzhavy». URL: <https://yvu.com.ua/olena-orlyuk-pragnennya-progresu-v-sektorah-intelektualnoyi-vlasnosti-ta-innovatsij-tse-nash-vnesok-u-tsyvilizatsijnyj-rozvytok-suspilstva-i-derzhavy/> (date of access: 30.07.2024).

47. Ofitsiinyi sait Derzhavnoho pidpriumstva «Ukrainskyi instytut intelektualnoi vlasnosti» (Ukrpatent). URL <https://ukrpatent.org/uk/articles/ukrnoivi-total-registration> (date of access: 30.07.2024).

48. Richnyi zvit/Annual report. 2023. UKRNOIVI. Kyiv, 2024, 152 s.

49. Intelektualna vlasnist u tsyfrakh: Ofitsiinyi zvit UKRNOIVI za 2023 rik. Pokaznyky diialnosti u sferi intelektualnoi vlasnosti za 2023 rik. UKRNOIVI. Kyiv, 2024. 40 c.

50. Paryzka konventsia pro okhoronu promyslovoi vlasnosti vid 20 bereznia 1883 roku (perehliana u Briusseli 14 hrudnia 1900 r., u Vashynhtoni 2 chervnia 1911 r., u Haazi 6 lystopada 1925 r., u Londoni 2 chervnia 1934 r., u Lisaboni 31 zhovtnia 1958 r., u Stokholmi 14 lypnia 1967 r., zminena 2 zhovtnia 1979 r.). (Nabrannia chynnosti dlia Ukrainy mizhnarodnoho dohovoru vid 25.12.1991). Verkhovna Rala Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text (date of access: 30.07.2024).

51. Perederii O.S. Innovatsiini peretvorennia natsionalnoi pravovoi systemy Ukrainy yak umova uchasti v yevropeiskykh politykakh. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina, seriia «Pravo». 2024. Vyp. 37. S. 51-57.

52. Pravyła do Sinhapurskoho dohovoru pro pravo tovarnykh znakiv (potochna redaktsiia — pryiniattia vid 27.03.2006). Verkhovna Rala Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_h58#Text (date of access: 30.07.2024).

53. Pravyla skladannia, podannia ta provedennia ekspertyzy zaiavky na TM. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/pravyla-skladannya-podannya-ta-provedennya-ekspertyzy-zayavky-na-tm/> (date of access: 30.07.2024).

54. Planuiut zatverdyty Pravyla skladannia ta podannia zaiavky na torhovelnu marku ta na mizhnarodnu reiestratsiiu torhovelnoi marky. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-planiruyut-utverdit-pravila-sostavleniya-i-podachi-zayavki-na-torgovuyu-marku-i-mezhdunarodnuyu-registraciyu-torgovoj-marki> (date of access: 30.07.2024).

55. Pravo intelektualnoi vlasnosti: pidruch. / A. V. Aksiutina, L. V. Mezhevska, O. V. Nestertsova-Sobakar ta in. ; za zah. red. i peredm. d-ra yuryd nauk, dots. T. V. Yaroshevskoi. Dnipro: Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, 2022. 336 s.

56. Pravo intelektualnoi vlasnosti Yevropeiskoho Soiuzu ta zakonodavstvo Ukrainy / Za red. Yu. M. Kapitsy: kol. Avtoriv: Yu. M. Kapitsa, S. K. Stupak, V. P. Vorobiov ta in. K.: Vydavnychi Dim «Slovo», 2006. 1104 s.

57. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24 liutoho 2022 r. № 64/2022 (v redaktsii vid 10.05.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (date of access: 30.07.2024).

58. Pro vlasnist: Zakon Ukrainskoi RSR N 697-XII vid 7 liutoho 1991 roku (Vtrata chynnosti vid 20.06.2007). Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR. 1991. N 20. St. 249. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-12#Text> (date of access: 30.07.2024).

59. Pro vlasnist v SRSR: Zakon SRSR N 1305-1 vid 6 bereznia 1990 r. (Zakon vtratyv sylu vid 21.04.2022 (Zakon ne zastosovuietsia na terytorii Ukrainy zghidno iz Zakonom 2215-IX (2215-20) vid 21.04.2022). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1305400-90#Text> (date of access: 25.07.2024).

60. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo stvorennia natsionalnoho orhanu intelektualnoi vlasnosti: Zakon Ukrainy vid 16 chervnia 2020 r. №703-IX (redaktsiia vid 01.01.2023). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2020. № 45. St. 387. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703-20#Text> (date of access: 30.07.2024).

61. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo posylennia zakhystu prav intelektualnoi vlasnosti: Zakon Ukrainy vid 20 bereznia 2023 r. № 2974-IKh (u potochnii redaktsii — Pryiniattia vid 20.03.2023). Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2023. № 63. St. 209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2974-20#Text> (date of access: 30.07.2024).

62. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo posylennia okhorony i zakhystu prav na torhovelni marky i promyslovi zrazky ta borotby z patentnym zlozvhyvanniamy Zakon Ukrainy vid 21 lypnia 2020 r., № 815-IX (u redaktsii vid 21.07.2020). Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2020, № 51. St. 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/815-20#Text> (date of access: 30.07.2024).

63. Pro deiaki pytannia Natsionalnoho orhanu intelektualnoi vlasnosti: rozporiadzhennia KMU vid 28.10. 2022 r. № 943-r. (redaktsiia — pryiniattia vid 28.10.2022). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2022-%D1%80#Text> (date of access: 30.10.2024).

64. Pro zaboronu propahandy rosiiskoho natsytskoho totalitarnoho rezhymu, zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii yak derzhavy-terorysta proty Ukrainy, symvoliky voiennoho vtorhnennia rosiiskoho natsytskoho totalitarnoho rezhymu v Ukrainu: Zakon Ukrainy vid 22 travnia 2022 r. № 2265-IX (u redaktsii vid 31.03.2023). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text> (date of access: 30.07.2024).

65. Pro zasudzhennia komunistychnoho ta natsional-sotsialistychnoho (natsytskoho) totalitarnykh rezhymiv v Ukraini ta zaboronu propahandy yikhnoi

symvoliky: Zakon Ukrainy vid 9 kvitnia 2015 r. № 317-VIII (u redaktsii vid 27.07.2023). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text> (date of access: 30.07.2024).

66. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Komisiuu z nadannia dozvolu na vykorystannia v torhovelni martsi ofitsiinoi nazvy ta mizhnarodnoho literneho kodu derzhavy Ukraina ta/abo na vkluchennia do zobrazhennia torhovelnoi marky imitatsii maloho Derzhavnoho Herba Ukrainy: nakaz Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid № 19944 vid 20.12.2023 (Pryiniattia vid 20.12.2023; Nabrannia chynnosti, vidbulas 27.02.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0188-24#Text> (date of access: 30.07.2024).

67. Pro zatverdzhennia Pravyl skladannia i podannia zaiavky na vydachu svidotstva Ukrainy na znak dlia tovariv i posluh: nakaz Derzhpatentu №116 vid 28.07.1995 (zareiestrovanyi v Ministerstvi yustytsii Ukrainy 02.08.1995 za № 276/812. (Iz zminamy, vnesenymy zghidno z Nakazom Derzhpatentu №72 z0416-97) vid 20.08.97; Nakaz Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu № 578 (z0811-11) vid 14.06.2011) (redaktsiia vid 25.07.2011). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0276-95#Text> (date of access: 30.07.2024).

68. Pro zakhyst interesiv osib u sferi intelektualnoi vlasnosti pid chas dii voiennoho stanu, vvedenoho u zviazku zi zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 01kvitnia 2022 r. № 2174-IX. (pryiniattia vid 01.04.2022; Nabrannia chynnosti, vidbulas 13.04.2022). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2174-20> (date of access: 30.07.2024).

69. Proiekt nakazu Ministerstvo ekonomiky Ukrainy «Pro zatverdzhennia Pravyl skladannia, podannia zaiavky na torhovelnu marku, zaiavky na mizhnarodnu reiestratsiiu torhovelnoi marky ta provedennia ekspertyzy zaiavky na torhovelnu marku, mizhnarodnoi reiestratsii torhovelnoi marky z

poshyrenniam na Ukrainu». URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=0ca22ba1-2fa5-48ad-b56e-e07de72ad599&title=ProktNakazuMinisterstvaEkonomikiUkrainiproZatverdzhenniaPravilSkladannia-PodanniaZaiavkiNaTorgovelnuMarku-ZaiavkiNaMizhnarodnuRestratsiiuTorgovelnoiMarkiTaProvedenniaEkspertiziZaiavkiNaTorgovelnuMarku-MizhnarodnoiRestratsiiTorgovelnoiMarkiZPoshirenniamNaUkrainu> (date of access: 30.07.2024).

70. Pro Natsionalnyi orhan intelektualnoi vlasnosti: rozporiadzhennia KMU № 1267-r vid 13 zhovtnia 2020 r.: (Rozporiadzhennia vtratylo chynnist na pidstavi Rozporiadzhennia KM № 943-r vid 28.10.2022) (Vtrata chynnosti vid 08.11.2022). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2022-%D1%80#n7> (date of access: 30.07.2024).

71. Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh: Zakon Ukrainy vid 15 hrudnia 1993 r. № 3689-XII (zi zminamy redaktsii Zakonu № 815-IX vid 21.07.2020) (u redaktsii vid 31.12.2023). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (date of access: 30.07.2024).

72. Pro pryiednannia Ukrainy do Videnskoï uhody pro zasnuvannia Mizhnarodnoi klasyfikatsii zobrazhuvalnykh elementiv znakiv: Zakon Ukrainy vid 18 liutoho 2009 roku N 1000-VI (u potochnii redaktsii — Pryiniattia vid 18.02.2009). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000-17#Text> (date of access: 30.07.2024).

73. Pro pryiednannia Ukrainy do Nitstskoi uhody pro Mizhnarodnu klasyfikatsiiu tovariv i posluh dlia reiestratsii znakiv: Zakon Ukrainy №1763-III vid 1 chervnia 2000 r. (potochna redaktsiia — pryiniattia vid 01.06.2000). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2000. N 35. St. 284. RL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1762-14#Text> (date of access: 30.07.2024).

74. Pro pryiednannia Ukrainy do Nairobaskoho dohovoru pro okhoronu Olimpiiskoho symvolu: ukaz Prezydenta Ukrainy vid 13.03. 1998 N 192/98 (potochna redaktsiia — pryiniattia vid 13.03.1998). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192/98#Text> (date of access: 30.07.2024).

75. Pro pryiednannia Ukrainy do Protokolu do Madrydskoi uhody pro mizhnarodnu reiestratsiiu znakiv: Zakon Ukrainy №1763-III vid 1 chervnia 2000 r. (nova redaktsiia vid 18.07.2003). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2000. N 35. St. 285. (Zakon v redaktsii Zakonu N 941-IV (941-15) vid 05.06.2003, // VVR, 2003, №39, st. 340). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1763-14#Text> (date of access: 30.07.2024).

76. Pro Protokol pro vstup Ukrainy do Svitovoi orhanizatsii torhivli vid 5 liutoho 2008 roku (Protokol ratyfikovano Zakonom N 250-VI (250-17) vid 10.04.2008, VVR, 2008, N 23, st.213) (nabrannia chynnosti vid 16.05.2008). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_049#Text (date of access: 30.07.2024).

77. Pro Protokol do Madrydskoi uhody pro mizhnarodnu reiestratsiiu znakiv, pryiniaty v Madrydi 28 chervnia 1989 r. (u potochonii redaktsii — pryiednannia vid 01.06.2000). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_583#Text (date of access: 30.07.2024).

78. Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (as amended on November 12, 2007)(Authentic text). World Intellectual Property Organization (WIPO). TRT/MADRIDP-GP/001. URL:<https://www.wipo.int/wipolex/en/text/283484> (date of access: 30.07.2024).

79. Pro ratyfikatsiiu Dohovoru pro zakony shchodo tovarnykh znakiv: Zakon Ukrainy vid 13 zhovtnia 1995 r. №380/95-VR(potochna redaktsiia — pryiniattia vid 13.10.1995). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1995. 37. St.

281. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380/95-%D0%B2%D1%80#Text> (date of access: 30.07.2024).

80. Pro ratyfikatsiiu Sinhapurskoho dohovoru pro pravo tovarnykh znakiv: Zakon Ukrainy vid 15 kvitnia 2009 r. N 1263-VI (Pryiniattia vid 15.04.2009). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2009. N 39. St. 547. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1263-17#Text> (date of access: 30.07.2024).

81. Pro ratyfikatsiiu Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Zakon Ukrainy vid 16 veresnia 2014r. № 1678-VII (potochna redaktsiia — pryiniattia vid 16.09.2014). Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2014. № 40. St. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2> (date of access: 30.07.2024).

82. Rehlament Rady (IeS) № 40/94 vid 20 hrudnia 1993 roku shchodo torhovelni marky Spivtovarystva (OB L 11, 14.01.1994, s.1). URL <https://minjust.gov.ua/files/31370> (date of access: 30.07.2024).

83. Rymarchuk H.S. Administratyvno-pravove zabezpechennia prava intelektualnoi vlasnosti v Ukraini: dys. kand. yuryd. nauk; spets. 12.00.07; Nats. univ, «Lvivska politekhnik». Lviv, 2013. 247 s.

84. Sinhapurskyi dohovor pro pravo tovarnykh znakiv vid 2006 roku (potochna redaktsiia — ratyfikatsiia vid 15.04.2009)». Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_h54#Text (date of access: 30.07.2024).

85. Singapore Treaty on the Law of Trademarks (adopted at Singapore on March 27, 2006. Authentic text). World Intellectual Property Organization (WIPO). TRT/SINGAPORE/001. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/290019> (date of access: 30.07.2024).

86. Summary of the Nairobi Treaty on the Protection of the Olympic Symbol (1981). WIPO-Administered Treaties. URL:

https://www.wipo.int/treaties/en/ip/nairobi/summary_nairobi.h (date of access: 30.07.2024).

87. Summary of the Vienna Agreement Establishing an International Classification of the Figurative Elements of Marks (1973). WIPO-Administered Treaties. URL: https://www.wipo.int/treaties/en/classification/vienna/summary_vienna.html (date of access: 30.07.2024).

88. The Singapore Treaty on the Law of Trademarks (STLT). URL: <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/singapore/> (date of access: 30.07.2024).

89. The Top 100 Most Valuable Brands in 2024. URL: <https://posts.voroniapp.com/business/The-Top-100-Most-Valuable-Brands-in-2024-586> (date of access: 30.07.2024).

90. Stratehichnyi plan rozvytku IR ofisu na 2024-2028 rr. UKRNOIVI. Kyiv, 2024. 158 s. URL: [Stratehichnyyi_plan_rozvytku_UKRNOIVI_2024-2028-web.pdf](https://www.ukrnoivi.gov.ua/ua/stratohichnyi-plan-rozvytku-ir-ofisu-na-2024-2028-rr) (date of access: 30.07.2024).

91. The Vienna Classification (VCL) URL: <https://nivilo.wipo.int/vienna9/index.htm?lang=EN> (date of access: 30.07.2024).

92. Tkachuk H.V. Realizatsiia i zakhyst prav subiektiv hospodariuvannia na torhovelni marky. Dysertatsiia na zdobuttia stupenia doktora filosofii. Vinnytsia, 2020. 215 s. URL: <https://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/9168/9115> (date of access: 30.07.2024).

93. Trademark Law Treaty (TLT) (adopted at Geneva on October 27, 1994)(Authentic text). World Intellectual Property Organization (WIPO). TRT/TLT/001. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/294357> (date of access: 30.07.2024).

94. Vienna Agreement. WIPO-Administered Treaties. URL: https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/ShowResults?start_year=ANY&end_y

ear=ANY&search_what=C&code=ALL&treaty_id=13 (date of access: 30.07.2024).

95. Vienna Classification. Frequently Asked Questions: Vienna Classification. WIPO-Administered Treaties. URL: <https://www.wipo.int/classifications/vienna/en/faq.html> (date of access: 30.07.2024).

96. Vienna Classification. Previous editions. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/classifications/vienna/en/ITsupport/old_editions/index.html (date of access: 30.07.2024).

97. World Intellectual Property Organization (WIPO). URL: <https://www.uspto.gov/> (date of access 30.07.2024).

98. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoiu storony (Uhodu ratyfikovano iz zaiavoju Zakonom № 1678-VII vid 16.09.2014) (redaktsiia vid 25.10.2022). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (date of access: 30.07.2024).

99. UHODA pro zasnuvannia Svitovoi orhanizatsii torhivli (Data pidpysannia: 15.04.1994; Data nabrannia chynnosti dlia Ukrainy: 16.05.2008) (redaktsiia vid 27.11.2014). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342#Text (date of access: 30.07.2024).

100. Uhoda pro zakhody shchodo poperedzhennia ta prypynennia vykorystannia nepravdyvykh tovarnykh tovarnykh znakov ta heohrafichnykh zaznachen, pidpysana 4 chervnia 1999 r. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_225#Text (date of access: 30.07.2024).

101. Heneralna uhoda pro taryfy y torhivliu 1994 roku (Dodatok 1A do Uhody pro zasnuvannia Svitovoi orhanizatsii torhivli) (Pryiniattia vid

15.04.1994). Verkhovna Rada Ukrainy. /URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_003#Text (date of access: 30.07.2024).

102. Uhoda pro torhovelni aspekty prav intelektualnoi vlasnosti (TRIPS) 1993 r. (Dodatok 1S do Uhody pro zasnuvannia Svitovoi orhanizatsii torhivli) (redaktsiia vid 06.12.2005). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (date of access: 30.07.2024).

103. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 2341-III (u redaktsii vid 28.06.2024). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2003. №№ 40-44. St. 356). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (date of access: 30.07.2024).

104. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 18 bereznia 2004 r. № 1618-IV (u redaktsii vid 19.07.2024). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (date of access: 30.07.2024).

105. Chukaieva A., Krykun V. Osoblyvosti rozvytku ta stanovlennia instytutu okhorony prav na obiekty promyslovoi vlasnosti. Yurydychnyi visnyk. 2022. № 5. S. 99-108; 103-104. URL: <http://yurvisnyk.in.ua/index.php/yuridichnij-visnik-5-2022.html>; http://yurvisnyk.in.ua/v5_2022/11.pdf (date of access: 30.07.2024).

106. Shyshko I. Voienni marketynh & torhovelni marky: etychni aspekty reiestratsii torhovelnykh marok. Yuryst&Zakon. 2023. № 24. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA016762 (date of access: 30.07.2024).

107. Yaroshevska T. V. Problemy okhorony prav promyslovoi vlasnosti v Ukraini: monohr. Dnipro: Vydavets Bila K. O., 2020. 372 s.